

nepriklausoma lietuva

Montrealis, 1970 m. rugsėjo 30 d. Nr. 1216

LE JOURNAL INDEPENDANT LITUANIEN AU CANADA • EST. 1941 • THE INDEPENDENT LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA

DIENOS TEMOMIS

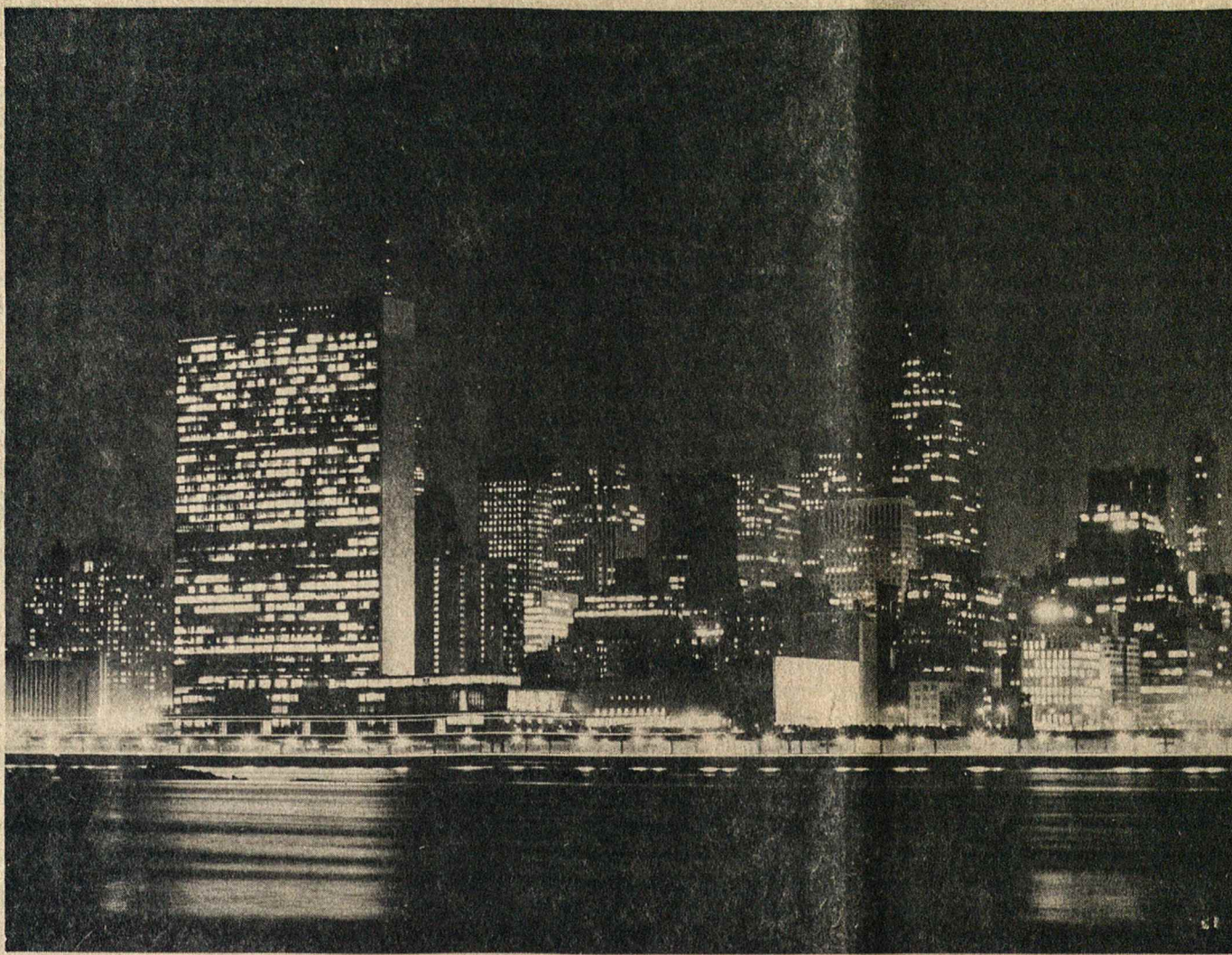
Jau seniai žinomi Vakarų žurnalistai taip rimtai ir pagrindinai neagrūnė Baltijos valstybių klausimo, kaip tai atsitiko "The Montreal Star" skiltyse. Abu straipsniai verti aklauso mūsų dėmesio, nes juose kitataučiai iškelia dvi skirtingas, dvi pačioje savo esmėje priešingas nuomones apie tai, ką mes — emigrantai — mėgstame vadinti Lietuvos laisvinimu. Todėl kitoje laikraščio vietoje kiek sutrumpintai, nekartodami mums gerai žinomų faktų, ir atpasakojome tų dviejų straipsnių turinį.

James Eayrs, Toronto universiteto politinių mokslų profesorius ir socialistinių tendencijų Kanados Naujosios demokratų partijos veikėjas, atstovauja etinį požiūrį. "Nusikaltimai Baltijos tautoms yra nusikaltimas žmoniškumui" — yra profesoriaus samprotavimų ir siūlymų ištaka. Tai idealistinis žvilgsnis į politinę tikrovę, kuri — kaip žinome — su gražiais idealais retai turi ką nors bendro.

Tačiau James Fayrs siūlymas Baltijos klausimą iškelti būsimos Europos saugumo konferencijoje jau priskirtinas prie visiškai tikroviškos politikos srities. Tokios konferencijos sumanytoju ir pagrindiniu skatintoju yra Sovietų Sąjunga. Įvairiais viešais ir diplomatiniais žygiais Maskva stengiasi Europos saugumo konferenciją įmanomai greičiau realizuoti. Vašingtonas tai konferencijai ypatingo entuziazmo nerodo, tačiau atrodo, kad anksčiau ar vėliau ji vis dėlto įvyks.

David Levy visiškai teisingai nurodo, kad tos konferencijos tikslas bus sumažinti politinę įtampą tarp Rytų ir Vakarų. O praktiškai tai reikėtų, kad konferencijos dalyviai pripažintų dabartinės Europos sienas. Ta prasme neseniai pasirašytoji Bonnos-Maskvos sutartis laikytina būsimosios Europos saugumo konferencijos savotišku prologu.

Pripažinus dabartinės faktiškąsias Europos sienas, netiesiogiai būtų pripažintas ir Baltijos respublikų prijungimas prie Sovietų Sąjungos. Ar Vašingtonas ir kitos Vakarų sostinės, kurios iki šiol vis dar de jure nepripažįsta Baltijos valstybių prijungimo prie Sov. S-gos, surastų diplomatišką formulę, kuri įgalintų tokioje konferencijoje pripažinti dabartinės Europos sienas ir tuo pačiu metu de jure nepripažinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos prijungimo prie Sov. S-gos, nežinome. Tačiau tokios "diplomatinės formulės" norint visuomet surandamos. O todėl labai sveika ir gera, kad Ja-

Jungtinių Tautų pastatas, žiūrint per Rytų upę; užpakaly matosi Manhattano dangoraižiai.
Jungtinių Tautų 25-sios sesijos aprašymas 2 psl.

Nuotrauka: UN MB/ara

mes Fayrs šitą klausimą visiškai iškėlė, nes būsimoji Europos saugumo konferencija gali būti labai reikšminga Lietuvai ir lietuviams, o dabar juk negalėsime skystis, kad įvykiai užklupo netikėtai...

David Levy požiūris remiasi politiniu realizmu. Baltijos klausimą jis, palygint, gerai pažįsta. Ne vieną kartą jis lankėsi Vilniuje, iškilioje lietuvių tarybiniai žurnalistai ir kiti Vilniaus hierarchijos atstovai jį pagarbiai priėmė, be abejo, gražiai pavaišino. Lietuvą jis, atrodo, pažįsta geriausiai, o todėl, matyt, ir yra pernelyg optimistiškai nusiteikęs tautinio išlikimo atžvilgiu. Faktas lieka faktas, kad šiandieną Lietuva yra tautiškai atspariausia Baltijos respublika, kad rusų gyventojų padidėjimas Latvijoje, o ypač Estijoje yra daug didesnis.

Tačiau David Levy visiškai tikroviškai nurodo, kad sovietinės sistemos rėmuose reiškiams tam tikra opozicija — "lojali opozicija", jo žodžiais tariant — centrinei Maskvos valdžiai. Toji opozicija niekada neišskyla į sovietinę viešumą, tačiau ji nėra jau tokia nepavojinga, kaip įtaigoja Maskvos korespondentas Levy. Žinomi atvejai, kad aukšti Vilniaus valdžios pareigūnai lietuviams, pernelyg atkakliai Maskvoje gynę "respublikos" reikalus, nors ir "neidentifikuoti" su "antitarybėmis atplaišomis" užsieniuose, vis dėlto būdavo pašalinami iš savo aukštų pareigų Vilniaus hierarchijoje ir turėdavo pasitenkinti mažiau įtakingomis vietomis. Visų tų "lojaliosios opozicijos" užkulisų Maskvos korespondentui David Levy tarybiniai Vilniaus žurnalistai,

be abejo, smulkmeniškai nedarė, o gal nė nerado reikalo papasakoti. Antra vertus, praeitame NL nr. juk spausdinome A. Amalriko straipsnį apie Maskvos korespondentų galimybes — ir jų ribotumą — surinkti autentiškas informacijas...

Pagrindinė David Levy doktrina, kad Baltijos klausimo kėlimas Vakaruose kaip tik silpnina tos "lojaliosios opozicijos" poveikumą Maskvoje, visiškai atitinka tam, ką užsienio lietuviams įtaigoja Vakarų aplankantieji Vilniaus hierarchijos atstovai. Jau vien tik dėl to tokia doktrina darosi įtartina. Juk lygiai taip pat galima argumentuoti priešingai. Kuo dažniau Vakarų viešumos dėmesys atkreipiamas į Baltijos klausimą, tuo lengviau tai "lojaliai opozicijai" Maskvoje turėtų būti išsiderėti visokių tautinių, kultūrinių ir buitinių lengvatų ir privilegijų Baltijos respublikoms. Tam, kad tuos "antitarybinius elementus" užsieniuose nutildžius...

Antra vertus, David Levy prieštarauja pats sau. Straipsnio pradžioje pripažinęs, kad Baltijos valstybių klausimas vis dėlto turi būti pakartotinai keliamas politinėje arenoje, išvadose jis "Baltijos kraštų gyventojų gerovės labui" vis dėlto siūlo to klausimo Europos saugumo konferencijoje nekelti.

Amerikiečių reklamos specialistai turi posakį "Any publicity is better than none". O todėl abu aptariamieji straipsniai laikytini naudingais lietuviškajam reikalui. Pirmasis savo politiniu idealizmu, o antrasis, kaip bandymas Baltijos valstybių klausimą panagrinėti realistinės politikos plotmėje. O svarbiausia, kad rimto ir įta-

Lituanistinis švietimas

JAV ir Kanados lietuvių mokytojai rugpjūčio 16-23 d. Dainavoje, Detroito kaimystėje, turėjo jau IV metinę studijų savaitę. Šiemet Studijų savaitė susidėjo iš bendrinės dalies visiems mokytojams ir jaunesiems mokytojams bei studijuojančiam jaunimui lietuvių kalbos pasitobulinimo kursų. Nuolatinį klausytojų šiemet buvo daugiau, gerokai per šimtą, o arti pusė dalyvių — jaunimo.

Daugiausia nagrinėtos jaunosios kartos problemos, bandyta pagilinti lietuvių kalbos žinias. Buvo keletas labai gerai paruoštų paskaitų, labai naudingų diskusijų ir ypač smulkiai reikalą gvildenančių jaunimo simpoziumų. Užtat ši studijų savaitė ir lietuvių kalbos pasitobulinimo kursai su dideliu kaupu pateisino visas į tai dėtas viltis. Prie šio pasisekimo užtikrinimo daug kuo prisidėjo paskaitininkai ir ypač prof. A. Salys, Dainavoje dalyvavęs ištisą savaitę ir savo didelę lituanistinę patirtį taip vaizdžiai, suprantamai ir nuoširdžiai perdavęs klausytojams.

Lyginamosios kalbotyros mokslui lietuvių klb. yra labai svarbi ir viena iš pagrindinių. Būdinga, kad šį lietuvių kalbos svarbumą iškėlė jau 19 amž. didieji pasaulio lingvistai kitataučiai.

Dabartinėse gyvenimo sąlygose dvikalbiškumas mūsų jaunoje kartoje yra neišvengiamas. Dažnai vietinė kraštingo Kanados dienraščio skiltyse išsivystė pačių kanadiečių diskusijos baltiškumu klausimu.

Du straipsniai

BALTIŠKASIS DIALOGAS KANADOS SPAUDOJE

Prof. James Eayrs yra gerai informuotas apie 1940 m. birželio įvykius Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Informaciją jis, be abejo, surinko iš autentiškų ir istoriškai objektyvių šaltinių, ir tą informaciją jis sklandžiai pertiekė savo straipsnyje "Baltiškoji tragedija", kurį rugs. 14 d. išspausdino "The Montreal Star".

Autoriaus nuomone, Baltijos kraštų vyriausybės apsiriko manydamos, kad, sovietams rodydamos gerą valią ir bendradarbiavimo dvasią, jos pasieks Kremliaus vyrų širdis ir neužtrauks savo kraštams pernelyg griežto sovietinio režimo. Jos netgi tikėjosi šios ar tokios autonomijos, kai 1940 m. priėmė Maskvos ultimatumus. Tačiau po dviejų savaitių Baltijos kraštai jau buvę visiškai sovietinės kariuomenės okupuoti, visuomenės veikėjai buvo suimami, ištremiami, nužudomi.

Kai tuometinis Lietuvos ministras pirmininkas Vincas Krėvė — kurį autorius, beje, neteisingai vadina "prezidentu" — dėl to skundėsi Molotovui, tas atsakė: "Gerai išžiūrėkite į realybę ir supraskite, kad ateltyje mažos tautos turės pranykti".

Prasidėjus vokiečių-rusų karui, Vakarai, siekdami sklandaus bendradarbiavimo su savo sąjungininku sovietais, Baltijos valstybių klausimą atidėjo ateičiai. Kanados užsienio reikalų sekretorius 1942 m. balandžio 13 d. pareiškė: "Estija, Latvija ir Lietuva yra nedidelė kaina Rusijai įtikinti sąjungininkų ištikimybę ir rimtumą". Prof. J. Eayrs nuomone, tai "gal ir suprantamas požiūris, bet tik ne patiems estams, latviams ir lietuviams".

Straipsnį autorius baigia šitaip:

"Nusikaltimai Baltijos tautoms yra nusikaltimai žmoniškumui, kurių mes neturime teisės pamiršti ar atleisti. Tai nereiškia, kad turėtume pradėti išlaisvinimo karą, ar 1970 m. Kosyginą apkalinti tuo, ką Stalinas įvykdė 1940 m. Tačiau juk galime Baltijos klausimą iškelti būsimos Europos saugumo konferencijoje.

"Kanada tokioje konferencijoje bus atstovaujama. Būtų tinkamas atpildas, kuris paguostų Kanadoje įsikūrusius egzilus, jeigu mūsų delegatas konferencijos dienotvarkėje įrašytų ateities nepriklausomybės klausimą šitų užimtų kraštų, kurių vienintelė kaltė buvo ta, kad jie turėjo daugiau geopolitinės reikšmės, negu jiems buvo naudinga".

"The Montreal Star" korespondentas Maskvoje David Levy rugs. 18 d. atspausdino savo požiūrį. James Fayrs pasiūlymą, kad Kanados delegatas būsimos Europos saugumo konferencijoje iškeltų Baltijos klausimą, David Levy laiko įdomiu, bet, žiūrinti iš jo stebėjimo taško, "mažiausiai donkichotišku".

Tokios konferencijos tikslas esąs sumažinti politinę įtampą tarp Rytų ir Vakarų, o tokio klausimo iškėlimas neišvengiamai sudrumstų konferencijos atmosferą. Toks Kanados delegato pasiūlymas praktiškai nepasiekė nieko kito, kaip to, kad pasaulis sužinotų, jog Kanada simpatizuoja Baltų tautoms Sovietų Sąjungoje ir diasporoje.

D. Levy sutinka, kad Baltijos klausimas turi būti iškellamas. Ir tai vis dar yra klausimas, nežiūrint sovietų propagandininkų pastangų įtikinti, kad klausimas jau "seniai išspręstas, panaikinus klases komunistinėje santvarkoje".

(keliamo (2 psl.)

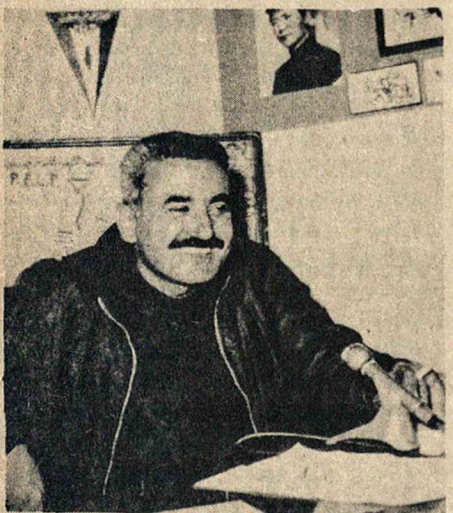
NERAMU VIDURINIUSE RYTUOSE

Jordanijoje arabai jau sūtra savaitę kovoja su arabais. Karaliaus Husseino daliniai kovoja su arabų partizanais.

Jordanijos sostinėje Amane, kur vyko didžiausi susirėmimai, atslatydino Husseino ministrų kabinetas. Dabar karalius gali sudaryti "kietos rankos" kariškių kabinetą arba sudaryti tautinį kabinetą, kuris būtų priimtinas ir Palestinos pabėgėliams.

Izraelis pareiškė, kad jis imsis griežtų priemonių, jei arabų partizanams bus leista Izraelį puldinėti iš Jordanijos.

Kitos arabų vyriausybės palaiko partizanus, nors prezidentas Nasseris stengiasi išlikti neutralus ir tarpininkauti.

Arabų partizanų vadas Habaš

BLOGIAU KAIP PONU LENKIOJE

Gudijos respublikai prisikirtoje rytinės Lietuvos dalyje gyvena apie 50 tūkstančių lietuvių. Vietomis ištisi kaimai yra lietuviški, kitur lietuvių gyvena išsisklaidę tarp gudų arba jau visiškai sugudėjusių lietuvių.

Lietuviškosiose Gudijos respublikos apylinkėse nėra nei lietuviškų pradžios, nei viduriniųjų mokyklų. Nėra nė gudiškų, nes dėstomoji kalba yra rusų. Pastaruoju metu leista tose mokyklose dėstyti

lietuvių kalbą 2-3 valandas per savaitę. Tačiau mokytojų darbo sąlygos sunkios, valdžios įstaigos lietuvių kalbos mokytojams nenori suteikti jokių lengvatų, dėl to ir kvalifikuotus mokytojus surasti nėra lengva.

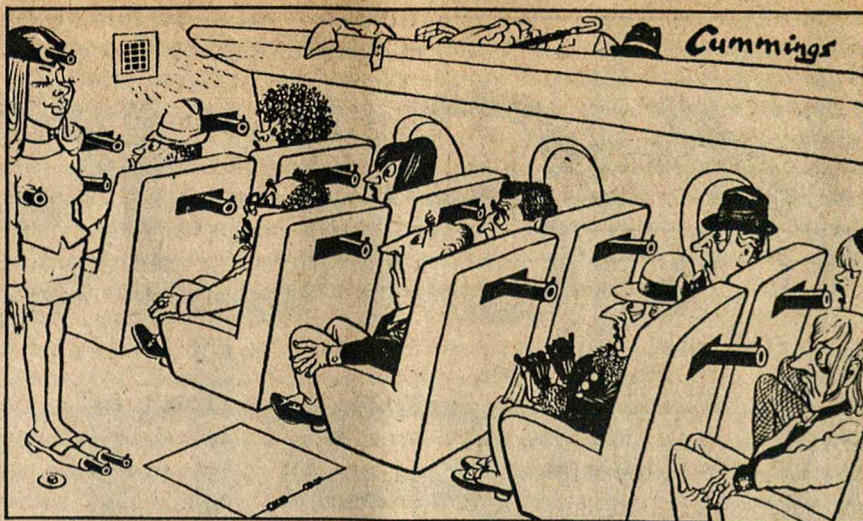
Gudijos mokyklų bibliotekos atsisako priimti lietuviškas knygas. Aiškinama, kad lentynose trūksta vietos. Kartais iš Lietuvos atsienčiamos knygos yra slepiamos, o vėliau sunaikinamos.

Lietuviai, baigę Gudijos gimnazijas, turi nemažų sunkumų, kai jie nori studijuoti Lietuvos universitetuose ir institutuose, nes jie nemoka literatūrinės lietuvių kalbos. Nemaža Gudijos lietuvių jaunimo nori mokytis Lietuvos mokyklose. Bet ir tokiu atveju susilaukiama visokių trukdymų. Lietuvos mokyklas lankančiųjų vaikų tėvai Gudijoje dažnai susilaukia spaudimo ir nemalonumų darbovietėse, tokių vaikų tėvams kolūkiuose neišmokami pilni uždarbiai, neišduodami reikalingi dokumentai.

Lietuviai inteligentai Gudijoje yra atskiriami nuo lietuvių masės. Nė vienas lietuvis gydytojas, agronomas, zootechnikas, kolūkio pirmininkas negauna darbo lietuvių apgyventose apylinkėse. Lietuviams nebuvo leista sudaryti atskirus kolūkius.

Net ir komunistinė Lietuvoje leidžiama lietuviška spauda Gudijoje sunkiai gaunama. Paštai lietuviškai spaudai nepriima prenumeratos, skaitlyklose lietuviškų laikraščių ir knygų taip pat nėra.

Sovietinės Gudijos teritorijoje gyvenančių lietuvių tautinė padėtis yra daug blogesnė, negu komunistinėje Lenkijoje, kur Seinų-Punsko apylinkėse gyvena apie 20 tūkstančių lietuvių, turinčių savo gimnaziją ir kitas lengvatas. Ge-

Lėktuvų apsauga atelityje?

Daily Express, London

resnė tautinė padėtis rytų Lietuvoje buvo ir tarpukarėje, kai ponų Lenkijos valdomi ir tautiškai engiami lietuviai vis dėlto turėjo savo lietuvišką spaudą, draugijas ir net mokyklas.

PASIKEITIMAI KABINETE

Kanados ministras pirmininkas Trudeau paskelbė pakeitimus ministrų kabinete.

J. P. Cote, buvęs pajamų ministras, perėmė atsakomybę už paštą. D. Macdonald paskirtas krašto apsaugos ministru. Otto Lang perima atsakomybę už imigraciją. H. Gray, šalia užsieniečių turtų departamento, dabar bus atsakingas ir už valstybines pajamas.

IDOMI KNYGA

Lietuvoje išleista knyga, kuri turėtų sudominti filologus. Tai Ch. Lemcheno "Lietuvių kalbos įtaka Lietuvos žydų tarmei".

BONNOS ATSAKYMAS

I Vliko raštą, išsiųstą Vak. Vokietijos kancleriui W. Brandt, rugs. 7d., atsakė Bonnos užsienių reikalų ministerija. Atsakymo tekstas: "Su tikra padėka tvirtinu gavęs jūsų liepos 30 d. raštą, adresuotą kancleriui. Raštas perduotas atsakyti ministerijai. Turiu jums pranešti, kad Federalinė vyriausybė savo žinomo nusistatymo Baltijos valstybių klausimu nėra pakeitusi".

Jungtinės Tautos 25 ženkla

Salomėja Narkeliūnaitė

PRASIDĖJO 25-OJI SESIJA

Jau antra savaitė, kai stikliniuose rūmuose ant Rytų upės kranto New Yorke dega žiburiai iki vėlomos. Ir jie degs iki gruodžio vidurio, kada numatyta užbaigti čia rugsėjo 15 d. prasidėjusią 25-ąją Jungtinių Tautų sesiją.

Pro kalbėtojo tribūną jau pražygiavo nemaža eilė ambasadorių ir dar daug jų pražygiuos, ne tik paliesdami aktualiausias nūdienos klausimus, bet ir girdami ar peikdami šią tarptautinę organizaciją, kuriai šiemet sukanka 25 metai amžiaus. Ši sesija yra dviguba — ir reguliarioji ir sukaktinė. Reguliarioji jau nusistatė savo darbotvarkę, ir numato ją apsvarstyti iki gruodžio 15 d., o sukaktinė čia vyks visą dešimtį dienų, nuo spalio 14 iki 24 d.

REGULIARIOSIOS DARBOTVARKĖ

Išsirikusi sesijos pirmininku norvegą Edvard Isak Hambro, jo pavaduotojus ir savo pagrindinių komitetų pirmininkus, JT pilnatis priėmė darbotvarkę. Paskiruose komitetuose prasidės darbas, o dabar pilnatis posėdžiuose tebevyksta bendrosios diskusijos. Joms paprastai skiriamos pirmosios dvi savaitės. Jų metu delegatai pareiškia savo krašto vyriausybės nuomonę įvairiais pasaulio liečiančiais klausimais. Tik vėliau jie turės laikytis "temos", kai komitetuose ar ir pačioje JT pilnatyje bus kalbama kokiu nors specifiniu klausimu.

Šios sesijos darbotvarkėje yra apie šimtas klausimų, o jų apimtis labai plati. Politinėje srityje jau aišku, kad padėtis Vid. Rytuose užims pagrindinę vietą. Šis punktą net nepriskirtas jokiai komitetui, bet paliktas pačiai JT pilnatai.

Kiti politiniai klausimai — jūros dugno panaudojimas taikingsiems tikslams, nusiginklavimas, priemonės sustiprinti tarptautinį saugumą,

cheminiai ir bakteriologiniai ginklai, apartaidas Pietų Afrikoje, taikos išlaikymo organizavimas, Palestinos pabėgėliai, Korėja, komunistinės Kinijos atstovavimas JT ir kt.

Socialinių klausimų tarpe yra techninė pagalba atsilikusiems kraštams, narkotikai, pagalba pabėgėliams, švietimas, jaunimas ir kt.

JT sesijos pirm. E. Hambro

Žmogaus teisių srityje — rasinės ir religinės diskriminacijos klausimai, priemonės prieš kylančią nacizmą, žmogaus teisių reikalai Pietų Afrikoje, žmogaus teisės ginkluoto konflikto atveju ir kt.

Kolonijinių klausimų tarpe: Namibija (buv. pietvakarių Afrika), Portugalijos administruojamos teritorijos, Pietų Rodezija ir eilė kitų, kuriais rūpintis buvo pavesta vadinamam nukolonijimo, arba sutrumpintai 24-ųjų, komitetui.

Teisinėje srityje — deklaracijos projektas dėl principinio įstatymo valstybės draugiškai gyventi, tarptautinės prekybos įstatymas, JT Chartos pakeitimo reikalas ir kt.

Darbotvarkėje yra ir finansiniai klausimai. Asamblėja turės tarti savo žodį ir dėl 1971 m. biudžeto, kuris siekia 184 mil. dol., ir dėl lėšų jam išbalansuoti, ir dėl įvairių administracinių bei personalo reikalų.

DU STRAIPSNIAI (atkelta iš 1 psl.)

Autorius nurodo, kad nė sovietų propagandininkai tuo netiki. Nepraeina dienos, kad sovietų spauda nerašytų apie naujus pramonės, ekonomijos, mokslo, kultūros laimėjimus Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. O kai sovietų spauda be perstojo kokią temą skalina, galime būti tikri, kad daug žmonių dar nėra įtikinti.

James Eayrs buvęs teisus, rašydamas, kad baltų politikai 1940 m. tikėjosi savo bendradarbiavimo dvasia pasiekti Kremliaus vyrų širdis, sako D. Levy ir nurodo, kad anuomet tik vienas Stalinas turėjęs Kremliuje balsą, o bandymas pasiekti jo širdį buvęs "monumentalus" laiko gaišinimas.

Toliau D. Levy rašo, kad baltiečių politikų galvosena buvusi iš esmės teisinga, nes, Stalinui pasitraukus, tai patvirtino praktika. Baltijos respublikų priklausomybė sovietų federacijai esanti biari tiems emigrantams, kurie pažino vakarietiško stiliaus demokratiją, bet kurios nepažino savo nepriklausomybės dienomis. Autorius primena, kad 1923 m. Antanas Smetona perversmu pasidarė diktatoriumi ir suspendavo konstituciją, kuri ir iš-

liko suspenduota iki 1940 m. sovietų antplūdžio. Čia autorius, be abejo, sumaišė datas, 1926 m. tautininkų perversmą nukeldamas 3 metais atgal, o 1938 m. tautininkų režimo paskelbtą konstituciją aplamai ignoruodamas.

D. Levy nurodo, kad gyvenimas Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje vyksta tų kraštų kalbomis. To nebuvę caro ar Stalino laikais. Nežinint to, ką Molotovs sakęs apie mažų tautų išnykimą, kultūriniam gyvenime tokia filosofija nevyraujanti. Gyvenimas šiandieną esąs nepalyginamas geresnis, nei tada, kada Stalinas buvo karaliumi.

Baltijos valstybių klausimas vis dar yra esminis sovietinės sistemos pobūdžiui. Baltijos valstybių gyventojai dar daug kuo gali skystis. Tačiau reikia priskirti prie sovietinės sistemos keistenybių, kad tokie nusiskundimai nekados nepasiekia viešumos. Tai betgi nereikia, kad nusiskundimai nevyksta neviešai, net įtakingose vietose, net tada, kai postrigavimas apie nuomonių vienybę uoliai palaikomas sovietinėje viešumoje.

Šioje vietoje David Levy iškelia bene svarbiausią savo straipsnio doktriną. Pasak jo, tų neviešų opozicionierių padėtis sovietinėje sistemoje bemačiant susilpnėja, kai jie gali būti indentifikuojami su viešomis antisovietinėmis grupėmis užsieniuose. D. Levy pažodžiui rašo:

"Jei Kanada nori susilpninti teisėtą, bet neviešą "lojalų opoziciją" Baltijos valstybėse, tada jos delegatas Europos saugumo konferencijoje priims Mr. Eayrs pasiūlymą ir iškels baltų klausimą užsienyje.

"Gal būt, suprantama, kad baltų kilmės Kanados piliečiai nenoriai sutiks, kad šiuo atveju diskretumas yra tikrasis narsumas. Bet jie negali būti akli ir nematyti, kad praktikoje tai kaip tik apsimokėjo.

"Tai toli gražu nėra ideali padėtis. Bet kas gi gali užginčyti, kad pasaulinė laisvėjimo tendencija palaipsniui plečiasi? Ir kas gi gali būti tikras, kad kelias į tikrą laisvę veda per "Baltijos klausimo iškėlimą", kaip ginklą prieš Sovietų Sąjungą?"

David Levy nuomone, vienintelis būdas pagerinti Baltijos kraštų gyventojų gerovę yra ir tuos reikalus nesikišti užsieniuose gyvenantiems.

Kanadoje ir JAV streikuoja automobilių darbininkai.

PRANEŠIMAS

1970 m. rugsėjo 8 d. Calgario mieste, Igoninėje, 77 metų amžiaus sulaukęs, mirė savanoris kūrėjas, Steigiamojo seimo narys ir Klaipėdos krašto sukilėlis

JUOZAS ALEKSANDRAS DUBAUSKAS.

Nuliūdusi ir gedinti žmona

Valerija Dubauskienė,
sūnūs Kęstutis, Antanas ir Vytautas,
dukė Rūtelė ir vaikaičiai

BERNARD K. SCHNEIDER, B.A., B.C.L.
ADVOKATAS
PHONE 871-1224
RES. 486-3361
DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD. W
SUITE 1616
MONTREAL 128, QUE.

R. J. IŠGANAITIS, BA, BCL
ADVOKATAS
BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525
MONTREAL 126.
TEL. 842-1126, NAMŲ: 674-7038

DR. A. S. POPIERAITIS
B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S. (C).
CHIRURGINĖ PRAKTIKA
KREIPTIS Tel. 931-3275
SEAFORTH MEDICAL BUILDING
3550 Cote Des Neiges Rd., Suite 720.

Dr. E. ANDRUKAITIS
832 St. Joseph Blvd. E.
(kampus St. André).
TEL. 522-7236.

Dr. J. MALIŠKA
Dantų gydytojas
1440 St. CATHERINE Street W.
Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

DR. A. O. JAUGELIENĖ
Dantų gydytoja
1410 Guy St. pirmas aukštas
11-12 kambarys.
Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. V. GIRIUNIENĖ
Dantų gydytoja
5330 L'Assomption Blvd.
Tel. 255-3535.

ADVOKATAS
J.P. Miller, B.A., B.C.L.
Suite 205
168 Notre Dame St. E.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS
J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.
Sun Life Building
Suite 2001
Tel. 866-1359

JUOZAS GRAŽYS
KAILIŲ SIUVĖJAS
6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal
Tel. 767-6183.
• Siuvu ir parduodu
• Taisau ir remodeluoju
• Vasaros laike saugojimas (Storage)

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiskai, atgarsiai

NE VIS
VIENODI

Rašant mūsų spaudoje apie Kiniją gal reikėtų rasti švelnesnį žodį jos atžvilgiu ir pabrėžti jos vadų draugišką žestą Lietuvos atžvilgiu. Kinija, kad ir komunistinė valstybė, bet lietuviams nieko blogo nėra padariusi. Priešingai, prieš kurį laiką, Kinijos vadai viešai yra pareiškę, kad Rusija yra imperialistinė valstybė ir Pabaltijo valstybės yra neteisėtai pasigrobusi.

Raud. Rusija yra išžudžiusi milijonus žmonių, išniekinusi didelę dalį Europos, bet jinau priklauso UN ir su ja skaitomasi, kaip su didžle jėga, o tuo tarpu Kinija visur yra už durų. Mes negalime traktuoti visu komunistų vienodai. Ar Italijos ir Prancūzijos komunistus ga-

lime lyginti su Rusijos bolševikais? Ir raud. Kiniją mes negalime vienodai traktuoti su imperialistine Rusija. Pagaliau ir Lietuvos jaunos komunistėlius mes negalime lyginti su senaisiais galvažudžiais. -a-

PAVADINIMŲ KEITIMAS

Visai natūralu, kad per eilę metų prigijusius pavadinimus nėra lengva pakeisti.

Ilgą laiką mes šaukėme: "esame tremtiniai". O iš tikrųjų neturėjome nė juridinio, nė logiško pagrindo save apšaukti tremtiniais. Galėjome save vadinti pabėgėliais, išvietintaisiais, DP, evakuo-taisiais ir pan., bet tik ne tremtiniais. Bet, ačiū Dievui, nuo šio mūsų neužsitar-nauto sinonimo spauda jau baigia atprasti.

Imkime dabar kitus pavadinimus, daugiau rafinuotus: Sovietų Sąjunga, Tarybų Lietuva ir pan. Rusiškai "soviet", o lietuviškai būtų taryba.

Lietuvių enciklopedijos 28-tas tomas visai nepaiškina žodžio "soviet" kilmės, bet tik sako, kad kiti irgi šį žodį vartoja, visai neversdami į savo kalbą. Mėn atrodo, kad LE redaktoriai čia bus padarę klaidą, taip reikala nušviesdami.

1918 metais kariuomenėje raudonieji agentai turėjo suorganizuoti grupes, kurios vadinosi "Soldaten Rat", o rusiškai būtų - "soviet". Galėjo būti, kad Lenino pasekėjai jau daug anksčiau šį vokišką sinonimą pasisavino. Prisimenu gerai, kad ir Vil-

niuje 1918 m. pabaigoje ir 1919 m. pradžioje vokiečių kareiviai jau maištavo prieš savo valdžią, greičiausiai pakurstyti tų Soldatenratų...

Kai Rusijoje jau seniai nėra jokių sovietų-tarybų, tai kodėl mes negalime rašyti raudonoji Rusija, komunistinė Rusija, imperialistinė ir pan.

O žodis sąjunga tinka tik tuomet vartoti, kai du ar keli partneriai laisvu noru sueina draugėn ir apsigyja tam tikra sutartimi. Rusijos atveju, ginklu, brutalia jėga bei žvėrišku teroru ir žudynėmis buvo paversta daugybė tautų ir buvusių laisvų valstybių, bet Rusija vis vadinama "Sąjunga". A. T.

VELNIO IŠPEROS

S. Prackūnas savo ne-trumpame pasisakyme NL rugsėjo 23 d. reiškia savo nuomonę apie "Life" žurnalą ir jo steigėją Henry Luce. Jo nuomonė pabrėžtinai neigima, o prie "Life" žurnalo jis dar priskiria ir "Newsweek", ir "US News & World Report", ir "New York Times", ir netgi "Enciclopedia Britannica".

Šiems pasaulinio garso ir pripažinimo susilaukusiems, tur būt, geriausiems šiaurinės Amerikos leidiniams suniekinėti S. Prackūnas patelkia du liudininkus: inž. P. Lelį ir John A. Stormer.

Tas J. Stormer ir jo parašytoji knygelė jau seniai priskiriama tai dešiniųjų ekstremistų grupei, kurią atskingai demokratiniai sluoks-

mokyklose yra būtinas. 3. Tėvų prašoma savo šeimose su vaikais kalbėti tik lietuviškai. 4. Reikia susisteminti religinį mokymą ir auklėjimą. 5. Mokyklos ieško naujų mokyimo būdų ir tati naudoja. 6. Lituanistinis švietimas - ugdymas turi būti tęsiamas mokiniams iš mokyklų išėjus. 7. Mokytojai raginami stoti į Mokytojų sąjungą. 8. Mūsų rašybos sunormavimas būtina reikalingas ir skubus.

L. Eimantas

niai paprastai vadina "the lunatic fringe" - "pamišusių pakraščiu". Tie žmonės drąsiai švaistosi, pvz., tokiais tvirtinimais, kad ir buvęs JAV prezidentas Eisenhoweris yra... komunistas. Tokios grupės priskirtinos politinei patologijai, ir jos jokiū būdu negali būti laikomos rimtomis dešiniųjų arba konservatorių organizacijomis demokratinėje visuomenėje. Tokio pobūdžio politiniai kraštutinumai, nežiūrint to, ar jie būtų kairieji ar dešinieji, yra vienodo plauko velnio išperos, kurių išigalėjimas tereikėtų laisvos ir demokratinės visuomenės sunaikinimą.

Labai abejotina, ar inž. P. Lelio sugretinimas su tuo Stormeriu, nusipelnusių lietuvių visuomenininką pagerbia.

M. Varnelis

CITATOS

LINKĖJIMAI

"Akiračiai" liepos mėn. laidoje išspausdino ir tokią pastraipą:

"Montrealio laikraštis "Nepriklausoma Lietuva" gavo naują redaktorių - Romą E. Maziliauską, kuris iki šiol gyveno Anglijoje. Ir "Akiračių" skaitytojai jį pažįsta kaip gabų, kultūringą žurnalistą iš ne vieno jo straipsnio šiame mėnraštyje. Todėl tai tenka laikyti žymiu NL laimėjimu. Pasikalbėjime su Vaciu Žižiu, kuris paskelbtas to laikraščio liepos 1 numerioje, dar senos redakcijos suredaguotame, Romas Maziliauskas sako, kad laikraštis turėtų "nepaspausdinti nekultūringai išreiktų, stačiokiškų arba asmeniškumais perpintų nuomonių, tačiau spausdinti kiekvieną, nors ir mažumos nuomonę, nes tik nuomonių įvairybėje galop išryškėja teisingiausias kelias". Ir mes su tuo visai sutinkame. Todėl nepritariame tokiai grubiai, stačiokiškai publicistikai, tegu ir laiškų skyriuje, kaip J. Gedvilos, kuris tame pat laikrašty rašo: "Sunku man

pasakyti, ar iš viso Mekas dar sveiko proto, ar jau tiek išmirkytas bolševikiniam rasale, kad jam tik priminti na biblijos posakis: tokiam geriau būtų uždėti grynų akmuo ant kaklo ir paskandinti... Žinoma, kur gi Mekas gaus tą grynų akmenį, kaip jis nueis į Hudsono upę. Pagaliau ir užterštų vandenį..."

"Norėtume tikėtis, kad naujam redaktoriui pavyks tokios "žurnalistikos" išvengti. To jam nuoširdžiai ir linkime".

NESKAITO,
NES NEJDOMU

Elona Vaišnienė rugp. 20 d. "Drauge" prisimena ir atvirai prisipažįsta, kad, studentė būdama, lietuviškų laikraščių neskaitė:

"Būdama moksleivė ir studentė aš irgi lietuviškų laikraščių neskaityčiau. Neskaitė nė kitos. Tik vieną atsimeinu kasdien susikaupusią virš laikraščio. Nors ji vieneriais metais net mano kambario draugė buvo, bet laikraščių skaitymu neužsikrėčiau.

"O tai buvo anais gerais laikais, kai studentų sąjunga klestėte klestėjo, kai nebuvo televizijos, kai į galvą nebūtų atėję tarp savęs kalbėtis angliškai ir gyvenom Putnamo lietuvių bendrabuty, kur visokios spaudos buvo didelis pasirinkimas.

"Laikraščių neskaitydavom, nors laikas nuo laiko juos perversdavom. Kaip razinkas iš pyrago išsitrindavom mums aktualias žinutes - apie vieną iš mūsų, mūsų bendrabutį, mūsų pasirodymus. Už straipsnių neužklūdavom.

"Spėčiau, kad šitaip spaudą "paskaito" nemažai jaunimo ir dabar, jeigu namuose yra laikraščių. Ir jie, kaip ir mes tada, visai nesiorientuoja, kas vyksta vyresniųjų pasauly. O nežinodami, kaip domėtis? Ir mes tada laikraščių neskaitydavom, nes nebuvo domu".

AR TAVO KAIMYNAS SKAITO
NEPRIKLAUSOMĄ JĄ?
PASIŪLYK JAM UŽSIPRENUMERuoti LAIKRAŠTĮ, ŽENGIANTĮ DABARTIES RITMUS...

LITUANISTINIS ŠVIETIMAS (atkelta iš 1 psl.)

Pašnekesį ir įdomias diskusijas pravedė tėv. Juozas Vaišnys apie religinį auklėjimą.

Mums reikia, kad religinės pamokos ne tik būtų informavimas, bet ir formavimas. Tačiau lit. mokykla nėra toji vieta, kur mokyti poterių. Tai tėvų pareiga. Tiesa, kartais tėvai neatlieka šios pareigos. Diskusijoje pabrėžta, kad daugumas mūsų vaikų nesimeldžia ar nemoka lietuviškai tatau atlikti, o mums būtina reikia išmokyti juos tinkamai dalyvauti lietuviškoje pamaldose. Atkreiptinas dėmesys į vieno klausytojų nuomonę - nemokėjimas lietuviškai melstis gali kartais reikšti mūsų parapijoms... galą.

Mokyt. Petras Balčiūnas, didelės beskyrinės mokyklos vedėjas Toronte, kalbėjo apie naujų mokyto būdų reikalingumą. Kartais labai gabius mokinius vienoda mokyklų rutina tik slopina. Jie negali pasireikšti, išvystyti savo gabumų, pajėgumo, polėkių. Vienas š naujųjų bandymų yra beskyrinė sistema, leidžianti mokiniui savarankiškai dirbti ir pasirinkti iš daugelio nurodytų dalykų tik tai, kurio jam labiausiai patinka. Skaidrėmis buvo pailiustruota, kaip dirbama anglių beskyrinėje mokykloje. Į paklausimą, ar tik šis sistema ir mums, prelegentas atsakė teigiamai, pridurdamas, kad su mažaisiais pamokos galėtų būti pravedamos pokalbių forma. Kita klausytoja pastebėjo, kad ji bandžiusi mokykloje šią sistemą, bet nieko gero neišėjo. Pagaliau viena mokytoja stačiai paklausė: Kai dabar tiek daug greitai praeinančių naujovių, ar ilgai išsilaikys ir beskyrinė sistema? Atsakyta, kad iš anksto nereikia nusistatyti, kad darbas nepasiseks. Tos mokyklos, kurios pabandė šią sistemą įsivesti, pasiekė neblogų rezultatų. Galop prieita nuomonė, kad šiai sistemai reikia teletingų mokytojų.

Dr. R. Kriaučiūnas analizavo jaunuolių psichologiją. Dabar jau daug kas pripažįsta, kad jaunystė kartais yra ir plačių nusiųylimų slėniai, ne tik aukštų idealų siekliai. Tėvai, žinoma, norėtų, kad jaunuoliai savo išgyvenimų metą praleistų be sukrėtimų ar chaoso. Dabar kai kurie jaunuoliai norėtų visą aplinką pritaikyti prie savęs, tačiau ne visi keliai veda į subrendimą. Juk negalima užmiršti

ar nepripažinti, kad jaunuolių laukia suaugusių atsakomybė ir pareigos. Per gyvas diskusijas kai kuriems paklausėjams bandė atsakyti ir patys klausytojai. Iškilio būdinga pastaba, kad prieš keliolika metų spaudoje buvusi statistika, jog jaunimas labai konservatyvus. Kaip dabar staiga atsirado tokio revoliucinio jaunimo? Iš tikrųjų jaunimas, girdi, ne nuo šiandien revoliucingas. Jis, remdamas visokias revoliucijas, dažnai padeda ir diktoriams išskirti. Kiti tvirtino, kad nepaprastai gerovė padariusi jaunimą viskuo pertekusiu ir per tai nežinančiu, kur savo energiją dėti. Reikėtų juos įtraukti į darbą, idealus.

Tikrai daug naujumo buvo montreališkės dr. Ilonos Gražytės paskaitoje apie literatūros dėstymą. Literatūra neturėtų kam nors tarnauti. Dėstant reikėtų duoti foną, detales, perspektyvą, pilnesniam vaizdui mokiny turėtų gauti ir smulkmenų, viskas turi vykti panoramos būdu, turi būti tęstinumas tarp kelių nagrinėjamų veikalų. Amerikoje literatūra dažnai jau perteikiama ne žanrais ar autoriais, o nagrinėjama kūryba - veikalai. Geriau bus, jei mokiny turės pilnesnį vieno kurio rašytojo kūrybos vaizdą, negu silpną, blankų supratimą apie kelis rašytojus. Galima daryti palyginimų tarp garsių pasaulio rašytojų ir mūsų rašytojų.

Plačiai pagarsėjęs "Grandinėlių" vadovas L. Sagys patiekė savo pažūras apie jaunimo sceninį vienetą. Geriau būtų, kad į sceninį jaunimo vienetą ateitų tie, kurie turi specifinių gabumų. Kelionės, išvykos ar iškylas lieka lyg atlyginimas jiems, nes kito realaus atlyginimo mūsų sąlygose nėra. Tačiau lėšų stoka dažnai viską riboja ar net žlugdo. Būdinga dar ir tai, kad tokių vienetų veiklą mūsų visuomenė pradeda vertinti tik tada, kai svetimieji tatau iškelia ir įvertina. Reikėtų didesnio mūsų visuomenės domėjimosi, pritarimo, paramos, nes, kaip dabar atrodo, jaunimo sambūrių ateitis gali likti miglota ir net slinkti į sunykimą, jei nebus atsižvelgta į jų tvirtesnę materialinį pamatą.

Verti dėmesio buvo mokyklų vedėjų pranešimai. Turėta progos padaryti palyginimų ir pasimokyti kaip kitur dirbama. Iš švietimo vadovybių

sūvestinės paaikškėjo, kad jau turim išleistus visiems skyriams vadovėlius, tik IV skyriui trūksta dar skaitinių knygos. Ką tik išėjo iš spaudos I skyriui E. Ruzgienės elementorius "Gintarėliai". Ateityje vadovėlius leis JAV Švietimo taryba. Naujos laidos bus pataisytos. Turima visiems skyriams jau pataisytus pratimus. Liet. žemėlapis jau paruoštas ir atiduotas žinovų komisijai peržiūrėti. Istoriniai žemėlapiai - atlasas rengiamas. Aiškina-mojo žodyno darbas įpusėtas. "Švietimo gairės", tur būt, atstos mokytojams projektuotą vadovą. Vaikų laikraščelio "Eglutės" ateitis ir gyvavimas priklausys nuo mokyklų. Yra sudaryta iš kalbininkų komisija mūsų rašybai sunormuoti. Komisija žadanti dar šį rudenį darbą užbaigti. Kanados lietuvių Švietimo komisija yra išleidusi skaidres. Reikėtų, kad mokyklos jomis daugiau naudotųsi.

Studijų "savaitė" turėjo ir malonių pramoginių valandėlių. Pirmadienio susipažinimo vakaras praėjo pakilioj nuotaikoj ir buvo pilnas dainų. Poezijos ir kūrybos vakarą pravedė mūsų atžalynas. Pa-ežerėje laužo skambios dainos plačiai aidėjo per visą Dainavos apylinkę. Aktorius L. Barauskas ir T. A. Antanaitis pabėrė visą pluoštą minčių apie mūsų literatūrą, sklandžiai aptardami ir meninį skaitymą naudodami, jie kaip kaleidoskope atskleidė daugelio daugelio mūsų rašytojų kūrybą. Po visos savaitės darbo, rimtų diskusijų, projektų, pasiūlymų ar svarstymų, tai buvo klausytojams tikra atgaiva - estetinė valandėlė.

Didžioje Dainavos salėje studijų dalyviai turėjo geros progos stebėti ir gėrėtis dailininkų S. Smolinskienės ir A. Krivicko kūryba - iškabintais paveikslais.

Studijų dalyvių vaikučiai taip pat dirbo, mokėsi, mokyk. G. Orantienės vadovaujami. Jie atidavė savo gražią duklę didžiajam laužui, o, šalia dailininkų parodos, jie išstatė savo kūrybos darbų - popierinėse lėkštelėse skoningai ikljuotų spalvotų derinių.

Uždaromasis studijų posėdis buvo įspūdingas. Susumavus visą darbą eiga, išreikšti tokie nutarimai - pageidavimai: 1. Mokykla labai vertina mūsų organizacijų veiklą. Toji veikla neturėtų kryžiuotis su mokyklos darbu. Visur reikalingas glaudus bendradarbiavimas ir derinimasis. 2. Pritaikytų dainų mokymas

Keating FORD Sales Limited
4475 BANNANTYNE AVE.
VERDUN, QUE.
Nauji ir naudoti automobiliai garantuoti nuo 1 iki 5 metų

Sales Manager
Leo Gureckas

TEL: 769-8831
Namų 366-2548
PINTO
MAVERICK
TORINO

APSIDRAUSK!
ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
3907 A Rosemount Blvd.
TEL: Off.: 722-3545; Res. 256-5355
S-tos "Lite" nr. 752D

P. ADAMONIS
Chartered Insurance Broker
Su teise dirbti Quebec'o ir Ontario
PROVINCIOSE
Skr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

ADRESAS: 1465 De Seve Street
Montreal 205, Que.
TEL. 766-5827.

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
MOKA UŽ:
EINAMASIAS S-tas 5.0%
ŠERUS (numatyta) 6.0%
TAUPOMASIAS S-tas 6.5%
TERM.IND. 1 metams 7.25%
TERM.IND. 2 " 7.75%
TERM.IND. 3 " 8.00%
Nemokamas gyvybės draudimas iki \$2,000 šerų sumos.

DUODA PASKOLAS:
(iskaitant nario gyvybės apdraudą iki \$10,000 paskolos sumos)
ASMENINES, čekių kredito ir nekiln. turto (rezidenc. nuosavybių) iš 9%
INVESTACINES pagal jų rūšį nuo 9.5% iki 12%
TERMINUI suėjus paskolos atnaujinamos iš tuo metu galiojančio palūkanų procento.

KASOS VALANDOS: 1465 De Seve Str., sekmadieniais nuo 10:30 iki 12:30 val. Darbo dienomis - nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskyrus šeštadienius. Vakaraš - trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.
3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545. Diena - penktadieniais nuo 1 iki 6 val. Vakaraš - pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.
Sekmadieniais nedirbama vasara nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA
6695 - 35th Avenue, Montreal, 409.
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

TEL: **727-3120**
NAMŲ 376-3781

KOMERCINIO, PRIVATAUSTURTO, AUTOMOBILIŲ, ATSAKOMYBĖS, GYVYBĖS DRAUDIMAS

ITALAI – GERAI, LIETUVIAI – GERIAU

Atskleisti tautos praeities kodus ne taip jau paprasta. Ypač lietuvių tautos, kurios šviesuomenė ilgainiui nutautėjo, išliejo į kaimyninių tautų – vokiečių ir lenkų – kultūras ir kartų estafetėje neperdavė intelektualiai sudrausminto, kodifikuoto baltų protėvių kultūros palikimo iki mūsų dienų.

Senosios baltų kultūros nešėjais buvo lietuvių ir latvių liaudis – žemdirbiai. Jie išsaugojo tautosaką, išsaugojo liaudies dainas, buitines papročius, liaudies tikėjimus, tautodaile. Tačiau liaudis visų tų senosios baltų kultūros paminklų neišsaugojo statiškai, neišsaugojo tokių, kokie jie buvo proistorėje. Liaudis, iš kartos į kartą perduodama kultūrinį palikimą, kurdavo palikimą, kurdavo pati, kiekviena karta, kiekvienas šimtmetis toje kultūroje paliko savo pėdsakus, ir tai, ką šiandieną lietuvių kultūros tyrinėtojai suranda mūsų liaudies kūryboje, iš tikrųjų yra daugelio kartų kūrybos išdava.

Antropologai, etnologai, tautosakininkai, muzikologai labai nesenai tepradėjo moksliskai tyrinėti tą mūsų palikimą. Atstatyti liaudies dainas, tautosaką, mitologiją, atseiti, tikėjimą, taip, kaip visa tai iš tikrųjų buvo archaiškoje baltų praeityje, tepradėta pastaraisiais metais. Tiesa, liaudies kūrybos šaltinius registruoti pradėta jau 19 a., moksliskais pagrindais tuos šaltinius klasifikuoti – paskutiniaisiais nepriklausomybės metais, bet visą tą medžiagą sintetizuoti, daryti apibendrinančias išvadas tepradėta visai nesenai.

Dažnai taip atsitinka, kad po mokslininkų ateina individualūs kūrėjai. Po to, kai tyrinėtojai nustato, kaip galėjo skambėti senųjų baltų muzika,

jau ir individualūs kompozitoriai gali sukurti dainas, atsiliepiančias archaiškom lietuvių muzikos formom. O kad tos formos gali būti itin įdomios, pagaunančios, tiesiog kerinčios šių dienų klausytojui – liudyja ne tik Dariaus Lapinsko bent iševijoje jau plačiai pasklidusios dainos, bet ir kai kurių dabartinių Lietuvos kompozitorių kūryba.

Ta prasme ypač išsiskiria dvi dainos iš Montrealio Krivulės tik ką išleistos ilgo

grojimo plokštelės "Sodauto". V. Laurušo "Nakties balsai" ir V. Montvilos "Sodauto" šiandieną, tur būt, laikytinos "moderniškomis" dainomis, bet jos neišvengiamai remiasi tais archaiškais, prieškrikščioniškais lietuvių liaudies kūrybos klodais. Tur būt, niekados nebegalėsime patikrinti iki kokio laipsnio kompozitoriai įstengė atkurti tą muzikinę senobę, tačiau šių dienų klausytojas negali išlikti abejingas tam senobiškam kerėjimui, tai akivaizdžiai lietuviškai priegaidel, kuri tokia ryški tose dviejose dainose.

Minėtosios plokštelės įrašai buvo padaryti Vilniaus vyrų choro "Varpas" Italijoje, Petrarkos gimtinėje – Arezzo mieste, 1969 m. vykusia-

me tarptautiniame chorinės muzikos festivalyje. Polifoniškos muzikos varžybose tame festivalyje "Varpo" choras, atlikęs privalomą Perosi motetą "Osacrum convivium", V. Montvilos sutartinę "Sodauto" ir konkursui specialiai sukomponuotą V. Laurušo dainą "Nakties balsai", laimėjo pirmą vietą.

Liaudinio dainavimo konkurse tame festivalyje "Varpas" taip pat laimėjo pirmą vietą. Italų spauda pripažino, kad pergalėm iškovoti padėjo aukšta "Varpo" vokalinė technika bei muzikinė kultūra, bet labiausiai – repertuaras: puikiai tautos charakterį atskleidžiančios, įdomiai harmonizuotos lietuvių dainos, atliekamos su dideliu nuoširdumu, įsijautimu ir išradin-

gumu.

Kad Adolfo Krogerto vadovaujamas Vilniaus vyrų choras "Varpas" yra iš tiesų labai kvalifikuotas, techniškai puikiai suderintas ir akivaizdžiai aukštos vokalinės klutūros meninis vienetas, paliudija Krivulės plokštelė. Plokštelės įrašus klausydamas, tur būt, ne vienas išėivijos choristas ir chorvedys išvelgs mastą, kuriam prilygti nebus lengva, o daugeliui aplamai neįmanoma.

Be jau minėtųjų dviejų dainų, plokštelėje yra dar šie "Varpo" įrašai: T. Makačino "Kur tas keletis", liaudies daina "Augo kieme klevelis", J. Naujelio "Ant kalno karkalai", M. Petrausko "Gaudžia trimitali", A. Račiūno "O! tu sakai", S. Šimkaus "Užla girelė", J. Tallat-Kelpšos "Daunoj lylio čiuto", G. Verdi "Tyliai" iš "Rigoletto", Pigarello "Žiedelis", Weberio "Laisvasis šaulys" ir G. Verdi "Vergų choras" iš "Nabucco".

Labai patrauklų ir skoningą plokštelės aplanko viršelį piešė Anasas Lymantas. "Varpo" chorą ir jo repertuarą applanke kvalifikuotai aprašė Vytautas A. Jonynas.

"Sodauto" iš tiesų yra viena tų plokštelių, kurias pasiklausęs, lietuvis vėl pasijunta išdidus ir drąsus savo tautybė.

Z. Amaitis

DOMISI

Lietuvoje išleista V. Zaborskaitės knyga "Maironis" taip greitai gyventojų išgraibstyta, kad ji jau spėjo virsti bibliografinė retenybė.

Ta sėkme susidomėjęs Br. Genzelis, filosofijos mokslo kandidatas, straipsnyje "Studija apie Maironį" pripažino, kad Maironių šių dienų Lietuvoje visi domisi, kad Zaborskaitė apie poetą ir kunigą pasakiusi viską, ką tik galima pasakyti. Beje, Genzelis, vertindamas Maironį, iškėlė, jo nuomone, be galo "svarbią" režimo atžvilgiu, teiginį – esą, Maironis atstovavęs "nacionalinį" judėjimą, o ne... "nacionalistinį", ir jis, aišku, mylėjęs savo kraštą ir jo žmones.

KALBA

ŽODIS SUPAINIOJA
VISĄ SAKINĮ

Šitaip kartais išgirstam kalbant ir rašant:

Tegu jie šiokie ir tokie, bet daugumoje vistiek geri vaikai.

Kyla klausimas: kokioje daugumoje jie geri vaikai? Sakykim, tų aptariamųjų, šiokių ir tokių vaikų, yra 10, o visa ta vadinamoji dauguma vaikų, įskaitant ir tuos 10 vaikų, yra 100. Ar tame 100-to vaikų būryje apie 10 yra geri vaikai? Tai atrodytu, kad likusieji 90 būtų lyg ir negerai? Atskirai tuos 10 paėmus, būtų jie šiokie ir tokie, o daugelyje kitų, vadinamoje daugumoje kitų jie geri vaikai? Ar sakinio autorius taip galvojo? Tur būt, ne. Bandykim atspėti jo mintį:

Tegu jie – nežinomas skaičius vaikų – šiokie ir tokie, bet daugiausia – didelė ar didžioji dauguma jų – vistiek geri vaikai.

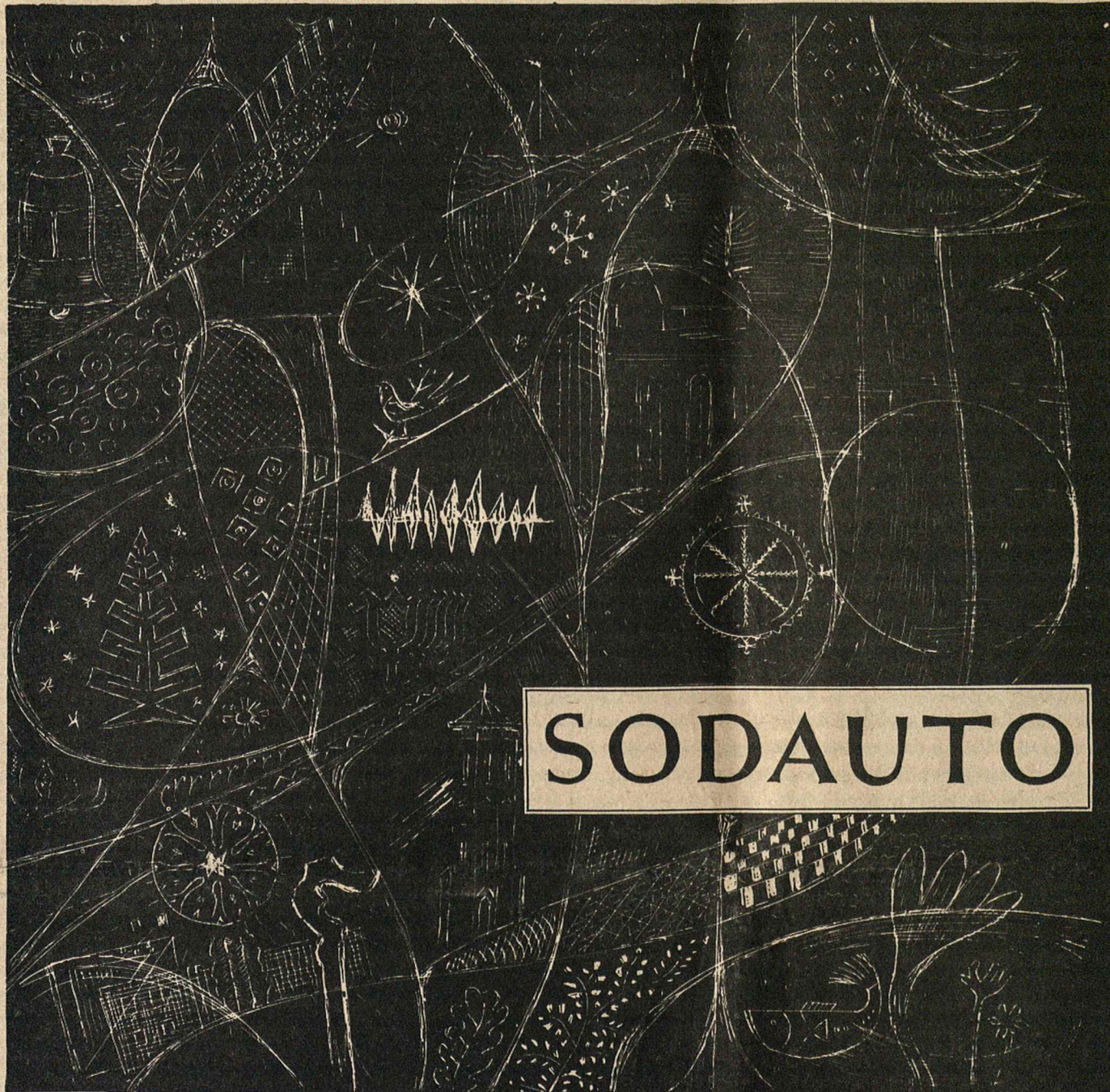
Balsavimo metu toje apylinkėje mūsiškiai daugumoje pasisakė už respublikonus.

Kokioje daugumoje mūsiškiai pasisakė už respublikonus? Sakykim, balsavo 5000 įvairių tautų žmonių. Mūsiškių buvo 400. Ar tie 400 mūsiškių anojė 5000 daugumoje pasisakė už respublikonus? Sakinio autorius, tur būt, kitaip norėjo pasakyti:

Balsavimo metu toje apylinkėje mūsiškiai – tam tikras būrys – daugiausia – didelė ar didžioji dauguma iš to būrio – pasisakė už respublikonus. Arba šitaip: Balsavimo metu... didelė, didžioji dauguma mūsiškių pasisakė už respublikonus.

Susirinkime buvo daugumoje vyrai.

Kokioje daugumoje buvo tie vyrai: vaikų, moterų daugumoje? Tai vyrų buvo mažuma? Tur būt, ne taip norėta pasakyti. Bene šitaip: Susirinkime buvo daugiausia vyrai. Arba: Susirinkime buvo daugumas – didelė dalis – vyrų. A. G. Gs.

"Sodauto" plokštelės aplankas

Daiflininkas Anasas Lymantas

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

STEFANIJA RŪKIENĖ

Prasiveria durys ir įvirsta griausmingai nusiteikęs brigadininkas. Parėkavęs ir pasibaręs mano viršininkas išėjo. Kad ir labai nemalonu, vis dėlto esu patenkinta, nes šiandien daugiau jau niekas manęs nelies. Ramiai sėdėsiu šiltoje gryčioje. Nereikės dirbti ir gerai pailsėsiu.

Pasisiuvau šliures ir gavau kaliošus. Mat, šeimininkei prisireikė mano baltos paklodės baltiniams siūti. Pati pasisiūlė mainyti ant kaliošų. Paklodę paskaitė brangiau, tai skirtumą užskaitė buto nuomai, gal geriau pasakius, gryčiutės kampo nuomai. Sutikau. Ką darysiu nesutikusi.

Gerai nusiteikusi leido ji man pirtį pasikūrenti ir davė malų. Išsikūrenusi pirtį, gerai išsimaudžiau ir išsiskalbiau.

Po pietų atbėgo pas mane Lebedevų Maša. Ji prašė, kad iš maišų sukirpčiau švarką ir kelnės. Už darbą atnešė man stiklinę pieno ir porą "lepioškų" – duoninių blynų. Puikiai diena praleista. Kad leistų pabūti kaime, tai ir duonos užsidirbčiau ir lengviau būtų pragyventi. Bet mes turime eiti ir dirbti ten, kur kolchozo vyresnybė siūnia. Taip yra lengviau ir mus sukontroliuoti. Bėgti mums nėra kur ir kaip, bet vistiek saugo ir mūsų iš akių nepaleidžia.

UOGAVIMAS

Kartą paprašė mane Froska, kad sukirpčiau jai iš maišų švarką ir kelnės. Ji pasisiuvo ir atrodė neblogai. Ta mergaitė papasakojo kitoms kaimo moterims, kad aš gerai moku sukirti drabužius. Taip ir pasklido tas gandas po kaimą. Kartais užeidavo kaimietės ir paprašydavo ką nors joms sukirti. Už darbą atnešdavo riekiutę duonos ar pieno. Taip kaime likusi ir prasimaitydavau kokią dieną.

Vakare atbėga pas mane ta pati Froska ir kalbina rytą, labai anksti, eiti į pelkęs uogauti. Dabar jau paskutinės dienos prieš žiemą ir geriausias laikas spalgenauti. Būtinai reikia žiemai apsirūpinti spanguolėmis. Jos ne tik skanus maistas, bet kartu ir vaistas nuo cingos, nes daug turi vitamino C.

Pelkės, kuriose auga spanguolės, tvylo už penkiolikos kilometrų nuo Suchoje kaimo. Nuo mūsų kaimo bus dvidešimt penki kilometrai. Tai jau geras kelio galiokas, bet pagal sibiriečius, tai netoli. Net septyniiasdešimt kilometrų jie visada sako "blizenko" – arti.

Kaime nėra jokių privačių susisiekimo priemonių. Žmonės arklį neturi, o bendruomeninių kolchozas neduoda, nors, sakoma, kad viskas mūsų. Žmonės visur vaikšto pėsti ir dėl to nedejuoja, nes jau su tokia tvarka yra susigyvenę ir nieko geresnio nesitiki.

Pasiteiravau, kas reikia pasiimti einant uogynuose. Man pasakė, kad pirmiausia reikia prisitaisyti ant pečių maišą uogoms parsinešti. Šeimininkė pažadėjo paskolinti mažytę "plyčą" – tai skardinis šiupelukas. Grėbtukas nebūtinai, nes jo vieton galima pasiimti mažą lentutę ir su ja grėbti uogas į plyčą.

Eina ir daugiau moterų uogauti. Su jomis Froska susitarė ir eisime visos būriu, tai bus drąsiau ir mažesnis pavojus pelkėse pasiklysti. Išeisime labai anksti, nes tolimas kelias ir turime pabėgti nuo brigadininkų ir jų padėjėjų, kad nepamatytu.

Visam uogautojų būriui vadovauja Ivanovna, kuri gerai pažįsta pelkęs. Ispėjama, kad reikia laikytis visoms krūvoje ir neatsiskirti. Sakoma, kad prieš keletis metus iš šio kaimo Varka atsiskyrė, paklydo ir dingio. Suchoje kaimo du paaugliai, berniukas ir mergaitė, nuėjo į tas pačias pelkęs uogauti ir nebegrįžo. Ieškojo jų žmonės ir akies ryšyje perkošė balas, bet vaikų nesurado. Greičiausiai, jie pateko į nestiprius liūnus ir paskendo jų akivarose.

Pripasakojo man visokių nuotykių, kad net baisu eiti. Bet spanguolėmis reikia apsirūpinti. Šios progos negaliu praleisti. Froska mane nuramina ir primena, kad kartu eina Ivanovna. Ji yra Suchoje kaime augusi ir gerai žino visus liūnų takelius ir perėjais. Kitos senesnės moterys irgi gerai žino pavojingesnes, linguojančias vietas ir atviras pelkynų akis.

Pasikalbėjusi mano vargų draugė išbėga namo pasiruošti kelionei ir ankščiau atsigulti. Sakėsi, kad motina ir pirtį iškūrenusi. Ir ji nenori po kaimą švaistytis, nes iš darbo taip pat pabėgo.

Likusi pradėjau rengtis uogynan. Šeimininkė davė plyčą, o grėbtuką pati susiradau. Ištuštinau maišą. Dar turėjau iš Lietuvos virvę, kuria J. Vanagickas, mane suimant, surišo mano bagažą ir tuo man paskutinį kartą pasitarnavo. Dabar iš to maišo pasidariau kuprinę.

Atsikėliau labai anksti, dar prieš keturias. Tuo jau atsirado Froska, ir pasileidome į kelionę. Visos uogautojos buvo labai susirūpinusios, kad mūsų žygio

Eina ir daugiau moterų uogauti. Su jomis Froska lius darbdienius arba nebeduoti karvytė pašaro. Gali dar ir kitaip nubausti. Jei kelionė paaiškės po ilgesnio laiko, pyktis bus praėjęs ir nebus. Dabar pagavęs, tikrai nepasigailėtu.

Ėjome skubėdamas, kad greičiau išbėgtume iš kaimo. Lenkėme kelius, kad nesutiktume pašalinio ir nereikalingo žmogaus. Pasiekėme Suchoje. Baisu ir čia, nes ten gyvena sielovieto ponija, kurios prisibijo, ir mūsų kolchozo valdyba.

Suchoje kaimą aplenkėme ir tik vėliau ėjome į kelią. Galiuką paėjusios keliu, tuojau akies tiesumu pasileidome per bruzgynus. Vietomis užtikdavome žmonių pramintą taką, kuris tuojau vėl išnykdavo mums iš po kojų. Meškų čia niekas nebijo, nes uogaujančių moterų būrelių joms buvo nepavojingi.

Eidama vis dairausi, ar dar nesimato tos balos. Man jau ir čia pelkynas, nes po kojomis čiurkši vanduo, einant minkštais samany kilimais. Pasibaigė didieji taigos medžiai ir prasidėjo krūmynai. Sako, kad artinamės prie didžiosios pelkės. Krūmai retėja ir prasideda kemsynas, o mes imame šokinėti nuo kupsto ant kupsto.

Kelionėje moterys buvo nešnekios. Pasipasakojo, kad gauti keli pranešimai apie karę žuvusius vyrus. Pasiskundė ir paaimanavo, kad gal neišliks ir čia einančių vyrai ar broliai. Keista, kad nė viena nesiskundė kelionės sunkumais ir visos skubėjo greičiau pasiekti uogynus.

Priejome didžiąją pelkę. Apsidairiau aplinkui ir net aiktelėjau iš pirmojo įspūdžio. Kiek tik akys užmato, tęsiasi didžiausios lygumos, kurios kažkur toli toli susisiečia su dangaus pakraščiais. Niekur nesimato jokio medelio ar krūmelio. Prieš akis raibulioja maži samany kupsteliai, apkepę spanguolėmis. Ant kai kurių vėjo pučiamas linguoja žolytės, panašios į lietuviškas smilgas. Tas pelkių vaizdas ir jų begalybė tai mažytė dalelė Sibiro gamtos didingumo, kuris kiekvieną sujaudina, pirmą kartą čia atsidūrus.

Ivanovna dar kartą visas įspėjo nepasilikti ir neatsiskirti nuo būrelio. Uogų neišpasakytai daug. Aš pirmą kartą savo gyvenime pamačiau tiek daug spanguolių. Uogos labai didelės, gerai prinokusios ir net saldžios. Padėdi plyčą prie kupstelio, lentute subrauki uogas ir pili į maišą. Renku uogas ir saujomis valgau. Skanu ir net nesusiraukiu.

Mūsų vadovė sako, kad uogų čia mažoka ir pažada nuvesti į dar geresnę vietą. Man atrodė, kad čia tiek daug spanguolių ir kitos vietos ieškoti nereikia. Paėjusios kiek toliau, tikrai radome daugiau ir dar didesnių uogų.

Greit prisirinkome spanguolių pilnus savo maišus. Vaikščiujant tose balose pirmą kartą, man buvo baisu, nes po kojomis linko ir lingavo liūno paviršius. Moterys mane ramino ir įtikinėjo, kad čia nėra nei atvirų, nei slaptų akivarų ir nėra pavojaus paskesti.

Jau visų maišai buvo pilni, bet kai kurios moterys turėjo dar mažus maišukus ir juos prisirinko pilnus uogų.

Sutūpusios suvalgėme po įsidėtą duonos gabalėlį, pailsėjome ir ruošėmės keliauti atgal.

Grįžimas kėlė kai kurių rūpesčių. Diena buvo labai trumpa, o kelias tolimas, ne taip jau mielas ir be takelio. Nesinori anksti pareiti ir ką nors susitikti iš kolchozo vyresnybės, bet baisu pavėluoti ir naktį klaidioti taigos pakraščiais.

Grįžti buvo sunkiau. Visos buvome pavargusios. Sunkūs uogų maišai spaudė pečius ir lenkė prie žemės. Uogaudamos stengėmės kuo daugiau prisirinkti. Pakilęjau maišą, atrodė, dar daugiau paneši ir vėl uogauji. Juo tolyn, tuo mūsų maišai sunkėja, bet tempiame prakaituodamos ir džiaugiamės, kad pavyko prisirinkti taip gražių ir išsirpusių spanguolių.

Kaimą pasiekėme jau visai sutemus. Taip vietinės moterys ir norėjo, kad niekas nematytų pareinant, kad viena kita diena praeitų ramiai ir apie mūsų savavališką žygį greitai nepatirtų pirmininkas.

Pagal komunistinę moralę, žinoma, jei tokia yra, žmogus daro nusikaltimą, jei metuose vieną darbo dieną nelęsus nūsuka ir pasiūgaujia. Jis privalo visas dienas ir visą savo gyvenimą paaudoti kompartijai ir sovietinei valstybei ir svajoti tik apie bendro katilo pamazgas. O kad žmonės gyvena tokiose klimatinėse sąlygose, kur visai nėra vaisių, labai mažai užsiauginama daržovių ir kasdieninės duonos nėra, tai visai nesvarbu. Nesvarbu, kad cinga piauna tūkstančius žmonių, kad žaidotos dantenos pūluoja ir pagaliau išbyra visi dantys.

Spauda trimituoja, propagandistai ir agitatoriai jai tūravoja, kad sovietijoje visi piliečiai aprūpinti nemokama medicinos pagalba. Veltui gydytojo apžiūrėjimas, liginė, visi tyrimai ir vaistai. Nueik pas gydytoją ar dažniausia pas felerį, tai tau išvogras, kad valgyk česnaką, raugintus kopūstus ir kasdien po vieną stiklinę spanguolių, tai ir neims cinga. Bet jeigu pasirūpinai spanguolėmis, tai jau nusikaltimas.

Uogų čia niekas neverda ir nekonseruoja. Paprastai spanguolės padeda palėpėje ir sušaldo. Prieš naudejant atsineša jas gryčion, atšildo ir valgo. Karo metu cukraus visai nebuvo ir ji žmonės pamiršo.

Bus daugiau

Nei juoda, nei balta, nei — raudona ...

LIETUVOJE PER DAUG PONŲ

"Kaip buvo, ką matei, ką girdėjai?" — dažnai šnabžda tautietis, sužinojęs, jog neseniai sugrįžau iš viešnagės Lietuvoje. Kiti gal mano, kad tokį klausimą galima vienu sakiniu atsakyti.

Kuomet prieš 20 metų atvykus Amerikon, kas paklausdavo, kaip šis kraštas patinka, visada reikėdavo atsakyti teigiamai, nes priešingu atveju jis ilgai šnairuodavo. Ir dabar, jei sugrįžęs iš tėvynės kam nors išsitarai, jog matei nemaža ir gerų dalykų, tau ilgai neatleis...

Jeigu tokiu pokalbininkui alinėje gyvenimą tėvynėje juodinti pažintis tamsiausiomis spalvomis, tai girdys per naktį, o jeigu pasakysi, kad ne visi velniai juodi — tai ir į paties nusipirkta taurėlę gali prispiauti.

Tokios "tautietiškos politikos" nesupratau ir nesuprantu. Kodėl dauguma mūsų spaudos taip mielai skelbia visokių perptepimus, norint sudaryti blogesnę vaizdą apie vieną ar kitą gyvenimo sritį tėvynėje? Dažnai tendencija yra tokia didelė, kad visai nereikia ypatingo galvočiaus ją pastebėti.

Kai kuri spauda elgiasi taip, tarsi tarnautų kokiam nors akiai grupei, negalvojančiai ir neturinčiai būdų tiesą pažinti...

Štai, "Tėviškės žiburio" Nr. 35 buvo straipsnis "Dalyvavau panaudoję Vilniuje", kur, palygint, blaiviai pažvelgta į religinio gyvenimo išskarpėlę tėvynėje. Tai, žinoma, buvo tik turisto susidarytas spūdis, ten viešėjus gal tik 10 dienų, bet ne kokia išsami sudija. Tačiau laikraščio redakcija kažkodėl jautė pareigą pridėti priedą, jog "tai tik mažas fragmentas, kuris pilno religinio vaizdo Lietuvoje toli gražu neatskleidžia". Su tokiu teigimu, o abejo, irgi galima sutikti.

Bet kyla kitas klausimas — kas gi būtų atsitike, jeigu turistas, grįžęs iš Lietuvos, būtų pačiais riebiausiais žo-

džiais pradėjęs vien tik keikti religinio gyvenimo Lietuvoje padėtį? O panašių reiškinių, ne vien tik religinio gyvenimo srityje, yra ne kartą mūsų spaudoje buvę. Manau, jog jokio redakcijos priedašo nebūtų atsiradę, nes tuomet, tur būt, būtų buvęs atskleistas jau "pilnas religinio gyvenimo vaizdas okupuotoje Lietuvoje"...

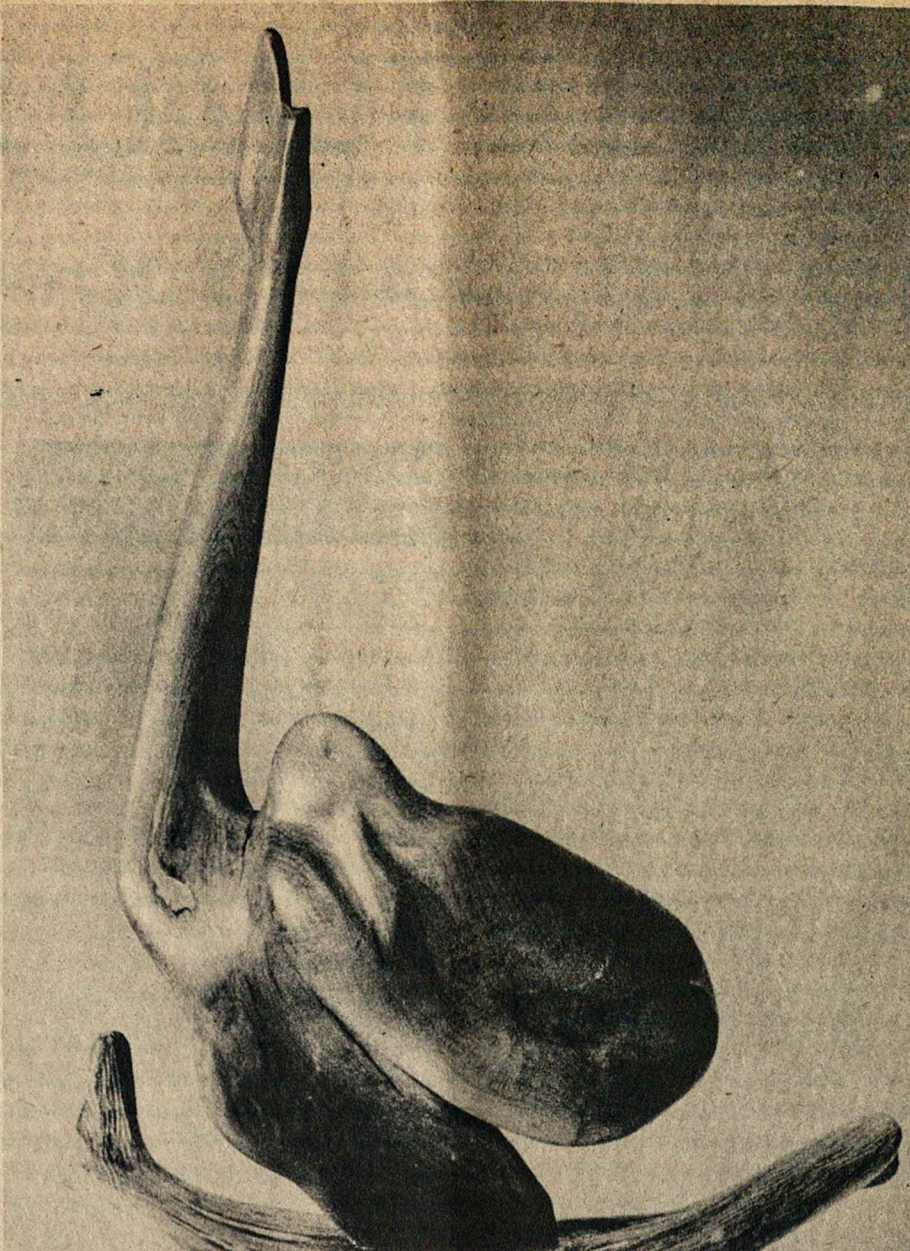
Šiose kukliose pastabose jokių būdu neduosiu "pifno" gyvenimo vaizdo Lietuvoje. Kiek man teko pastebėti, nė vienas tautietis, rašęs apie gyvenimą dabartinėje Lietuvoje, to dar nėra padaręs. Neaustebinsiu ir aš, ypač, kad noriu rašyti glaustai, be to, nerašau kieno nors užsakytas.

Lietuvoje teko viešėti kartu su vienu kunigu, netoli New Yorko esančios lietuvių parapijos klebonu. Jis ilgai svyravo, važiuoti Lietuvon, ar ne. Daugumas jį atkalbinėjo ir gąsdino. Bet jis nusprendė vykti.

Savo viešnagė Lietuvoje tas kunigas buvo sužavėtas. Kalbėjau su juo, išvykstant atgal. Jis sakėsi norįs paskelbti savo įspūdžius. Jis ten galėjo laikyti mišias, draugauti su kunigais bei kitais vietos gyventojais, laisvai važinėti po Vilnių ir pan. Bet kunigas abejojo, kuris išeivių laikraštis tokias jo pastabas spausdintų. Argi jo abejojimas buvo be pagrindo?

Juk iš Lietuvos viešėjusi kunigą, buvusį Sibiro tremtinį, čia net Chicagos lietuviai kunigai nedrįso priimti į savo namus, o mūsų spauda jį šnipu apšaukė. Vadinasi, ten nuykusį mūsų kunigą ten turėtų uždaryti viešbutyje, duoti maldaknygę į rankas ir liepti melstis už laimingą sugrįžimą Amerikon.

O mūsų kunigas ten turėjo visišką laisvę viešai praktikuoti savo religiją, ne viešai skelbti religinę propagandą, buvo kviečiamas į svečius vietinių kunigų ir parnasiai.

Pr. Baltuono medžio šakmų drožinys: "Laimėtoja"

Nesakyčiau, kad tai "pilnas" religinio gyvenimo apibūdinamas Lietuvoje. Bet tokie faktai daug ką pasako. Jie nurodo į Lietuvos dvasiškijos ir aplamai daugumos žmonių nuosirdumą, atvirą širdį, nemokėjimą būti dvideidžiais. Jeigu čia koks nors vienuolynas ar klebonas tautiečiui iš Lietuvos užtrenkia duris, tai dar nereikia, kad jie būtų beširdžiai. Iš tikrųjų jie baiminasi užsitraukti rūstybę ir galprarasti dalį aukų ir prieštikumo. Bet argi tai yra pateisinama? Jeigu ten, Lietuvoje, kokio nors Maskvos pono įsakymų kartais nelabai

paisoma, tai kodėl čia doleris nustelbia žmogiškumą?

Aplamai kalbant, praktiškai Lietuvos gyvenimas yra labai sudėtingas. Trumpai sakant — jis nėra nei juodas, nei baltas, pagaliau — nei raudonas. Bet jis yra kur kas mielesnis ir gal tuo pačiu geresnis, negu vykstant Lietuvon buvo galima įsivaizduoti.

Mažius liaudies ansamblių pasirodymą, dainų bei tautinių šokių šventes, kur, tarp kitko, niekas tų žmonių su šautuvais nesuvarė, stebėjus tų jaunų žmonių lietuvišką nusiteikimą, negali nesididžiuoti, kad esi lietuvis. Ku-

ŽURNALISTO TALKA IR AUKA VISUOMENINĖMS ORGANIZACIJOMS

"Pranešėjo" Nr. 2 kolega A. Musteikis savo rašinyje trumpai paminėjo savo nusteblimą, beveik pasipiktinimą, kad dar ir šiuo metu kai kur kai kurios organizacijų valdybos rimtai svarsto klausimą, ar duoti nemokamus bilietus kvietimus spaudos atstovams į ruošiamus rengimus.

Tas klausimas yra daug svarbesnis ir nuolat dar aktualus, todėl neužtektų paminėti prabėgom tik keliais žodžiais.

Tiesa, kaip kol. V. Rastenis rašo, kad lietuvių žurnalistų profesija Lietuvoje buvo daugiau idealistinė, negu materialistinė. Dar didesnė tiesa tautai yra užsienyje, išeivių gyvenimo sąlygomis. Honorarai už spaudos darbą ne redakcijų tarnautojams būna tik simboliniai, o dažniausiai jokių. Tad užsienio Lietuvių Žurnalistų Sąjunga vargiai gali patenkinti ar kaip nors konkrečiai rūpintis žurnalistų ekonominiais reikalais. A. Musteikio paminėtasis atvejis yra beveik vienintelis, kur spaudos darbą žurnalistams atliekant dar galima, įmanoma ir būtų visiškai teisinga organizuoti būdą "kovoti" už tam tikrą savo rūšies "ekonominį", tegu daugiau ir tik simbolinį reikalą.

Šį klausimą bene jau prieš dešimtmetį kartą kėliau Dirvoje, bet visuomenėje platesnio atbalsio nebuvo. Kaip matom, ir dabar kai kurios organizacijos tebesvarsto, duoti ar neduoti nemokamus bilietus į rengimus žurnalistams ir radijo valandėlių pranešėjams! To klausimo pastūmėjimą geresnėn pusėn tada tuo sugadino ir kai kurie "žurnalistai": užuot solidariai pritarę ir parėmę, jie pradėjo kritikuoti ir net pasaipiai aiškinti iš keltą mintį.

Be abejo, reikalas yra kiek painus ir skubiai neišsprendžiamas. Čia reikia ilgesnio aiškinimo, kantrybės ir auklėjimo-įtikinėjimo, kol visos liet. organizacijos supras, kad spauda yra pirmiausia joms pačioms reikalinga, ir spaudos atstovas turėtų būti atitinkamai pagerbiamas bent jau pakvietimu ir nemokamo bilieto suteikimu. Tai nėra jokia malonė ir ne už dyką: spaudos atstovas rašys apie rengimą, gais laiką, taigi atliks tam tikrą darbą. Ne vienas mūsų kultūrinis ar svarbesnis visuomeninis rengimas — susirinkimas, balius, teatro spektaklis, koncertas, paminėjimas — nebūna tinkamai spaudoje atžymėti, kaip turį vertės kultūriniai ar visuomeniniai faktai, o kartais ir visai nutylimi vien dėl to, kad spaudos atstovai nebuvo kviešti, atsakyta juos lai-

kyti svečiais, pagailėta 1, 2 ar 5 dolerių jiems "sušelpiti". Gi aiškinamasi kartais taip: mes be atlyginimo ruošiam parengimą, vaidinam, šokam, dainuojam, prakalbas sakom ir t.t., tai ir žurnalistai turi dirbti už dyką, nereikalaujti privilegijų... Gaila, naiviai pamirštama, kad žurnalistai čia ne "pašalpę" ir "privilegijų" reikalauja. Jie taip pat savo srityje dirba už dyką, ir ne viena karta ir ne vieni, bet kelios ar net keliolika organizacijų bei įvairiausių komitetų.

Klausimas čia eina ne dėl tų kelių dolerių už bilietą, bet iš principo, kad spaudos atstovai turi būti kviečiami svečiais (kaip daroma visame civilizuotame pasaulyje). Pagaliau, didesnėje kolonijoje, kur būna daug ir svarbesnių parengimų, sąžiningam spaudos atstovui net ir ekonomiškai (jau nekalbant apie laiko ekvojimą) būtų per sunku ir nepakeliamai, jeigu jis turėtų visur eiti, pirkti bilietus (kartais gana brangius) ir dar dėl visa to už dyką skirti daugelį papildomų darbo valandų rašymui. Man žinomi atvejai, kai dėl tų priežasčių mūsų reporteriai "sustreikuoja". Visiškai su pagrindu!

Būna atvejų, kur lietuvis žurnalistas savųjų stačiai įžeidžiamas avansu. Reklaminiuose kvietimuose į kokį nors svarbesnį tautinės ir politinės reikšmės turintį rengimą ar minėjimą "banketą" pajudintomis raidėmis prabėžiama, kad esą pakviesti ir spaudos atstovai (be abejo, amerikiečių spaudos, ne lietuvių). Anie ir atvyksta su garbės kvietimais, išskirtinai vaišinami, globojami ir t.t. — ir, žiūrėk, vėliau nė vieno žodžio savo laikraščiuose neparaso. O lietuvių spaudos atstovai nekvičiami, jokių apmokėtų bilietų negauna, nevašinami, su jais visai nesiskaitoma, bet... laukiama, kad jie ko plačiau lietuviškoje spaudoje rašytų ir rengėjus liaupsintų. Tai tikra nesamone, verta A. Musteikio nusistebejimo ir pasipiktinimo.

Suprantama, kad būtų sunku čia išvesti kokias uniformines taisykles, tinkamas visiems ir visur, ypač didelėse kolonijose, kur yra daug rengimų ir daugiau lietuviškos spaudos bendradarbių. Gali būti įvairių ppročių ir skirtingų sąlygų bei interesų, tačiau sveika nuovoka visuomet gali rasti sprendimą. Bet žurnalistams reikėtų solidariau eiti prie tų klausimų kėlimo ir visuomenės auklėjimo.

BRONYS RAILA
(Pranešėjas)

al.gimanto skiltis

SPYRIS IŠ ANAPUS

Dr. L. ir I. Vladimirovai, bene šešetą metų išgyvenę New Yorke, grįžo atgal į Vilnių.

Kaip žinia, L. Vladimirovas buvo Jungtinių Tautų bibliotekos direktoriumi. Tai gana aukštas postas, administraciniu atžvilgiu laikomas lygiu pačioms tos organizacijos viršūnėms.

met pas mus tikrai lietuviškai nusiteikusių jaunuolių reikia beveik jau su žiburiu ieškoti — ten jų šimtai tūkstančių.

Ekonominiu gyvenimu tautiečiai per daug dabar nesisikundžia. Juos dar slegia butų trūkumas, ir tos problemos dar ilgai, tur būt, neišspręs gausios statybos, irgi gana prastos kokybės. Tačiau maisto ir rūbų problema jau nėra didelė, nors gardesnis kšnis ir aukštesnės kokybės rūbas dar kai kuriems gyventojams tebėra svajonė.

Tačiau ponų Lietuvoje yra daug, nors jie oficialiai taip nevadinami. Tokiems nieko nebetrūksta, nebent tik naujo automobilio, kurio ir už pinigų nevisi gali įsigyti.

Daug kas Lietuvoje, kaip teko patirti, pasigenda kūrbinės laisvės ir galimybės keliauti į Vakarus. Tai gal pagrindiniai jaunesnės kartos nusiskundimai. Gerai, kad dabar už kiek laisvesnės kūrbinę dabar jau nebaudžiama, tačiau nėra galimybės ją lengviau būdu paskleisti.

Bet ir ne visi to pasigenda: yra žmonių, kurie tų laisvių visai nebenori, kiti apie jas gal ir nieko nėra girdėję. Kiti gi sako, jog ten visokių laisvių net per daug yra, parnasiai kaip ir tie mūsų tautiečiai, kurie, keikdami priespaudą Sovietijoje, kiekvienam skirtingą nuomonę turinčiam savo kraujo žmogui nori prievarta užblaupiti burną išeivijoje. Jeigu kas manęs paklaustų, kur tų laisvių yra daugiau, man nebūtų lengva atsakyti, nors, aišku, kad ten jos yra įstatymais užgintos, o pas mus — tik mūsų politikierių užgniaužtos. Ed. Šulaitis

"KNYGOTYRA"

Vilniuje pradėtas leisti naujas serijinis leidinys "Knygotyra", kuri skirta bibliotekininkystės, bibliografijos, spaudos istorijos ir informatikos klausimams.

Pirmoje "Knygotyros" knygoje supažindinama su aukštuoju bibliotekininkystės mokslu Lietuvoje per pastaruosius 20 metų, aptariami bibliotekinės statistikos tobulinimo, informatikos mokslo objekto ir kiti klausimai. Knygoje taip pat pateikiama naujų duomenų apie L. Ivinskio kalendario leidimą, apie A. Kulviečio biblioteką, vienuolynų ir bažnyčių bibliotekas Lietuvoje iki 1800 metų.

Publikacijų skyriuje, be kita ko, spausdinami dokumentai apie nepriklausomybės metų lietuvių periodiką, vokiečių valdžios taktininkavimą carizmui, persekiojant lietuvių spaudą lotyniškais raidėmis. Čia pateiktas pluoštas Simono Daukanto lietuvių liaudies dainų rankraščių.

LAIKRAŠTIS, KURIS
VEJASI GYVENIMĄ —
NEPRIKLAUSOMA
LIETUVA

Per tuos metus buvo sudarytos naujos pažintys, bendrauta su vietos lietuviams, kultūriniais, intelektualiniais sluoksniais, tiek pačiame New Yorke, tiek Philadelphijoje ir kt.

Abu vilniečiai buvo taktiškai, malonūs ir tolerantai. Juos pažinusių tarpe paliko gerą įspūdį. Jei atsirasdavo tautiečių, kuriems prireikdavo vienos ar kitos talkos, Vladimirovai niekada neatsisakydavo padėti.

Irena Vladimirovienė ne kartą įvairiems tarptautinio pobūdžio susitelkimams kalbėdavo ir aiškindavo apie lietuvišką kultūrą, meną, gintarą, ruošdavo parodėles. Tiesa, ši veikla turėjo sovietinį padažą, bet mes turėtume suprasti, kad jos padėty tas ne buvo išvengiama.

Nestebėtina, kad Irena Vladimirovienė gerokai nusteblino kai kuriuos lietuviškojo gyvenimo stebėtojus, savuoju straipsniu "Amerikos militarizmo čiulptuvali", kuris buvo išspausdintas rugpjūčio mėn. vidury, sovietinei Lietuvos okupacijai pritariančios "Vilnies" paslapiuose. Tame straipsnyje autorė labai autoritetingu balsu kalba apie Jungtines Amerikos Valstybes taip, lyg ji būtų neabejotinų jų priešų eilėse, lyg niekad nebūtų pažinusi amerikinio svetingumo, vaišingumo ir demokratinio, tikrai laisvo krašto sąlygų bei savybių.

Ji kalba apie amerikines bazes užjūriuose, apie kariuomenės skaičių vienuose ar kituose kraštuose, kalba apie amerikinius universitetus Pentagono pajungtus įvairiems kariniams tyrinėjimams, piktnasi lėšomis, skirtomis krašto apsaugai, liūdi dėl jaučiamos infliacijos, nerimauja dėl amerikinių tokių ar kitokių išpareigojimų pasaulyje.

Galvoti ir visvien nepajęgi suprasti, kodėl, būtent, I. Vladimirovienė prireikė kaip tik tokia tema rašini paruošti tada, kai ji galima interpretuoti, net pačius geriausius norus turinti, ne kaip kitaip, kaip spyri Amerikai iš anos pusės. Klausimas kyla tik vienas — už ką?

Čia ateina galvon mintis, kad to straipsnio autorė, pati būdama didelė eruditė ir tolerantė, gal paruoš mums ir kitą staigmeną: parašys ir apie sovietinio imperializmo čiulptuvus. Ponla Vladimirovienė tik jau žino, gal ne kiek, bet kur stovi sovietinės kariuomenės, kiek lėšų skiriama ginklavimosi reikalams, kur ruošiamos ar yra sovietinės bazės. Pagaliau bus ir sovietinių universitetų, atliekančių militarinės reikšmės projektų. Žodžiu, jei piktinamasi panašiais amerikiniiais reikalais, lygia greta ir to paties sąžinės balso klausantis, negalima nesmerkti ir sovietinių tikrai nemažesnių pastangų.

Jei I. Vladimirovienė tikrai parašytų tokį rašinį ir jo nedėtų Vilniuje išeiną laikraščiai, šis autorius mielai užleistų jai šios skilties rėmus. Jis tikrai čia bus išspausdintas.

Jei autorė tūkys vienodą vertinimą abiem didžiuliams pasaulio galybėms, bus galima patikėti jos nuosirdumui ir susirūpinimui, bet jei ji temato ir tegirdi amerikines negeroves ir ignoruoja sovietines, ji nėra nei sąžininga nei nuosirdi.

Dūjų orkestras žygiuoja Vilniaus gatvėmis. E. Šulaitis nuotrauka daryta šią vasarą.

KANADOS LIETUVIŲ DIENA

LONDONE, ONTARIO, SPALIO 10-11 DIENOMIS

SKAUTAMS

STUDIJINIS VADOVŲ SUVAŽIAVIMAS

Lietuvių skautų sąjungos ir vadovų studijinis suvažiavimas įvyks spalio 31-lapkričio 1 dienomis Clevelande, Jėzuitų namuose-Parmoje.

Suvažiavimui ruošti komisija sudaryta iš Clevelande gyvenančių skautininkų: Prano Karaliaus, A. Šenbergienės, S. Gedgaudienės, N. Kersnauskaitės, S. Mato ir A. Meilaus. Jie galės koptuoti ir daugiau narių pagal savo nuožiūrą ir reikalą. Komisija sudarys reikiamas sąlygas, kad suvažiavimas galėtų įvykti ir paskelbs reikalingas informacijas bei nurodymus.

Spalio 31 d. numatyta tokia tvarka: registracija, suvažiavimo atidarymas, LSS vadovų bės pranešimai, atskirų šakų posėdžiai, visumos posėdis, vakarinė programa.

Lapkričio 1 d.: pamaldos, posėdžiai, apibendrinamasis posėdis, suvažiavimo uždarymas.

Darbu tvarka gali būti keičiama pagal susidariusias sąlygas.

hamilton

Ekskursinė kelionė į Japonijos parodą ir Havajus iš Hamiltono buvo išvykę Alb. ir Alf. Pilipavičiai, broliai Kybartai su žmonomis ir Skaisčiai. Parodoje lankytasi keturias dienas, kelios dienos praleistos belankant įvairias Japonijos žymesnes istorines vietas, o keturiom dienom sustota Havajuose.

Lankant Japonijos miestus, kai kur viešbučiuose reikėjo miegoti ant grindų ir valgyti reikėjo sėdint ant grindų. Daug kur batus reikėjo už durų palikti. Visur patarnavimas nepaprastai mandagus ir švara pavyzdinga.

Parodoje viską aplankyti būvė neįmanoma dėl didelių eilių laukiančiųjų. Kelionėje išbuvę tris savaites, ekskursantai grįžo namo rugsėjo 13 d. Oro piratų pavojaus nebuvę, nes visi skrido tik tam reikalui skirtu lėktuvu ir visi keleiviai būvę iš Hamiltono miesto.

● K. Žukauskas vedė G. Mitalaitę iš Toronto. Jaunavedžiai žada gyventi Hamiltone. Jaunoji Žukauskienė gavo darbą kaip med. sesuo.

KELEIVIS

Ušku, esate girdeje, kad tai laikraštis, kuris jau eina 62-
sius metus. Jį vieni giria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti. Kodėl?

Todėl, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybės rašyti. Teisingomis žiniomis iš visur (daug rašo ir apie dabartinę Lietuvos gyvenimą) laikraštis per 61 metus pelnė gera vardą ir pasitikėjimą.

Kelivis duoda ir teisiųjų patarimų, jame rasite gražių pasakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. Prenumerata tik \$6.00.

Jau galima gauti --- 1970 --- metų Keleivio Kalendorių --- kaina \$1.00.

SĖJA

Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas.

Redaktorių Grožvydas Lazauskas.
Administracijos adresas: Juozas Urbelis
1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160 USA.
Prenumerata: JAV ir kitur \$5.00 metams.

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS GIRDIMAS KAS
TREČIADIENĮ PER **CFMB** STOTI
BANGA 1410, 11.00 VALANDA VAKARO
1053 Albanelle Cr.,
Duvernay, Ont. P.C. TEL. 669-8834. Programos vedėjas L. Stankevičius

Suvažiavimo reikalu vadovai prašo ni siųsti pasiūlymus rajonų vadams. Kol suvažiavimui ruošti komisija dar nepaskelbė savo adreso, visais reikalais kreiptis į rajonų vadovybes, bet ne vėliau kaip spalio 5 d.

Vyriausieji skautininkai ir Pirmios pirmininkas turi žinoti, kas dalyvaus, kad galėtų dalyvaujančius iš anksto įrikuoti į svarstymų darbus, pasitarimų grupes ar komisijas.

Šis studijinis suvažiavimas turėtų būti rimtai vertinamas. Dalyvaukime ir panagrinėkime sąjungos reikalus, perstatykime dabartines ir nutieskime ateities gaires. Tai yra gyvybinis mūsų sąjungos reikalas. Dalyvauti šiame studijiniame suvažiavime yra skautiška pareiga.

L. E-tas

toronto

VASARA TORONTE

Kostas Dočkus, JAV LB Centro valdybos išdininkas, taraybos reikalais visą vasarą beveik ištisai praleido Toronte. Išdo reikalus teko tvarkyti naujoje būstinėje net už Amerikos ribų.

SUKAKTIS

Petro ir Angelės Jokubauskų 25 metų vedybinė sukaktis su-
traukė svečių iš Hamiltono, Sarnijos, Montrealio, Detroido, Worchesterio ir net Lietuvos.

Juozui Šarūnui pravedant minėjimą, svečiai vaišinosi, stiprinosi ir smaguriavo.

PASIKALBĖJIMAS TRAUKINYJE

Sekmadienio popietę požeminiame traukinyje nėra daug keleivių. Vagono gale sėdi du vyrai ir viena moteris. Jie grįžta iš pamaldų.

Moteris kalba lietuviškai. Ji pasakoja, ji aiškina, ji vėl kartoja tą patį, kaip ilgai jie nesimatę. Jie su vyru per visą vasarą beveik pasiilgę savo artimiausio bičiulio. Per tą visą laiką mieste kažko trūkę. Ir sekmadienio pamaldos nebuvusios tokios, kaip įprasta, nekalbant jau apie subatvakarių apsilankymus.

Plikterėjęs vyras, atrodo, visai nesidomi savo lakiosios žmonos pertempimais.

Moters dėmesio centre esąs vyras klausio išsiliejętą moters saldžiuuavimą ir aiškiai nekantrauja, bet moters plepumas neleidžia jam nė išsižioti.

Ušku, esate girdeje, kad tai laikraštis, kuris jau eina 62-
sius metus. Jį vieni giria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti. Kodėl?

Todėl, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybės rašyti. Teisingomis žiniomis iš visur (daug rašo ir apie dabartinę Lietuvos gyvenimą) laikraštis per 61 metus pelnė gera vardą ir pasitikėjimą.

Kelivis duoda ir teisiųjų patarimų, jame rasite gražių pasakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. Prenumerata tik \$6.00.

Jau galima gauti --- 1970 --- metų Keleivio Kalendorių --- kaina \$1.00.

Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas.

Redaktorių Grožvydas Lazauskas.
Administracijos adresas: Juozas Urbelis
1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160 USA.
Prenumerata: JAV ir kitur \$5.00 metams.

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS GIRDIMAS KAS
TREČIADIENĮ PER **CFMB** STOTI
BANGA 1410, 11.00 VALANDA VAKARO
1053 Albanelle Cr.,
Duvernay, Ont. P.C. TEL. 669-8834. Programos vedėjas L. Stankevičius

Pagaliau, moteriškė, kažką atsiminusi, sekundei nutyla ir atsidariusi rankinuką ima po ji raustis. Sulaukęs tokio patogaus momento, prabyla nekantravęs vyras. Prisipažįsta, kad jis irgi pasiilgęs gerųjų bičiulių. Be jų, be savųjų jam ir vasaranebuvusi tokia graži. Pasiilgęs jis parapijos ir tos ramios sekmadienio aplinkos. Tik jis bėgęs nuo miesto karščių, nuo to užnuodyto oro, "pollution" vadinamo. Šią vasarą jis daug keliavęs, daug matęs. Dabar jis tartum atsigaukęs, vėl susitikdamas artimuosius, matydamas tuos pačius įprastus veidus. Ką jis norėjęs pasakyti ir kas jį nustebino šį pirmąjį sekmadienį mieste, tai kun. Jurkšo pamokslas.

Nors jis buvo girdėjęs tą numizmatiką, tą filatelistą, vargonininką ir chorvedį, bet anksčiau neatkreipęs dėmesio. Gal anksčiau kunigas taip nekalbėjęs, o gal jis nelietęs aktualios temos. Kunigas labai įdomiai kalbėjęs apie vyrą ir moterį. Vykusiai jis palyginęs vyro jėgą su moters švelnumu, vyro išmintį su moters gudrumu. Vaizdžiai jis prisiminęs šventraščio Samsoną. Okai pamokslininkas aiškines skirtumą tarp Samsono plaukų tikrosios reikšmės ir šių dienų plaukuotų individų, aiškiai piršosi išvada, kad mūsų plaukuočiai, prisidengdami akis, nedrįsta pažvelgti į nūdienį pasaulį. Moters dominuojančiam pasauly pamokslininkas ypač pabrėžė reikalą vyrui būti stipriam ir sumaniam.

Moteris staiga pakelia galvą, nori kažką pasakyti, bet jos vyras pakelia ranką, tarsi prašydamas balso, tarsi kėsindamasis užimti žmonos burną, įsiterpia. Jis sako, kad tokio ryškaus balso, tokios dikcijos, taip sklandžiai rišamų sakinių ir nuoseklių minčių, kaip kun. Jurkšo, jis dar negirdėjęs. Jam dėl to esą labai keista, kad peritą savaitę literatūros vakare, premijos įteikimo iškilmėse, klausant autorių skaitymu kūrinių, stebint jų tarseną, nebuvo nieko panašaus, ką jis šiandieną girdėjęs iš kun. Jurkšo lūpų.

S. Pranckūnas

calgary

Rugsėjo 8 d. ligoninėje mirė, 77 m. amžiaus sulaukęs, Juozas Dubauskas.

Vėlonis buvo savanoris kūrėjas, Steigiamojo seimo narys, 1923 m. asmeniškai dalyvavo Klaipėdos krašto sukilėlių žygyje, prijungiant Klaipėdą prie Lietuvos valstybės. Nepriklausomoje Lietuvoje buvo apdovanotas eile medalių, turėjo ir Berlyno "Air Lift" medalį. Vėlonis buvo uolus ir pastovus lietuviškosios spaudos ir lietuvių studentų rėmėjas.

Juozas Dubauskas paliko našlę Valeriją, dukterį Rūtelę, sūnus Kęstutį, Antaną ir ir Vyntą ir šešis vaikaičius.

Vienintelė, Kanados valdžioje registruota lietuviška natūralaus gydymo sveikatos klinika. Mediciniškas ir kooperacinis gydymas. Psichologinė terapija. Masažai. Elektronika, raudoni ir ultravioletiniai spinduliai. Terminė ir garų terapija. Fiziniai gydymieji judesiai, -- hidro terapija. Dr. B. Naujalis, R.M. Ps.D.N.Pt.R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas, 460 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont. LE3-8008.

sudbury

SANTUOKA

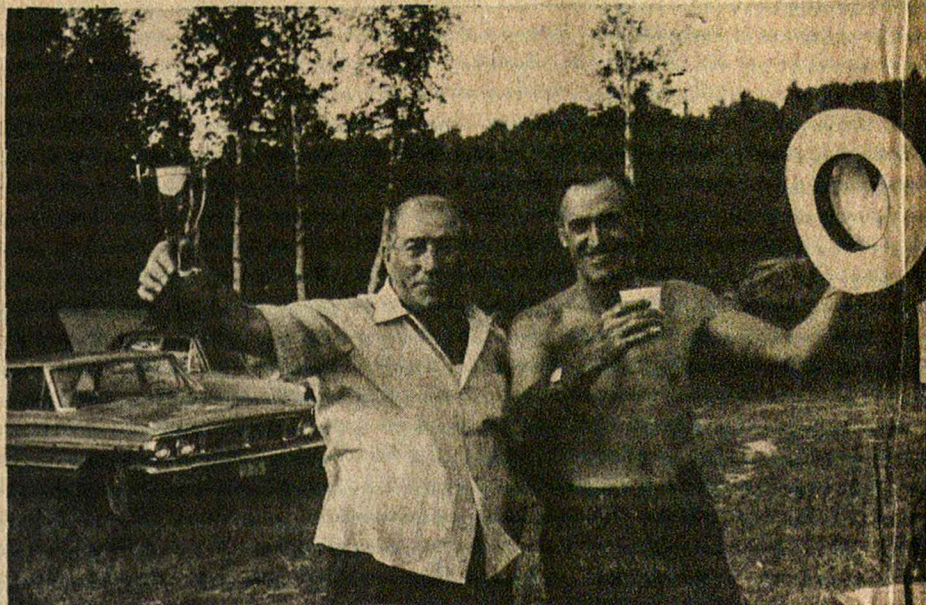
Aleksandras Baltutis ir Anne Jodd sukūrė šeimą. Jie abu yra baigę Toronto universitete komercijos mokslus. Vestuvėse dalyvavo apie 300 asmenų. Dr. Valatka su žmona ir P. G. Stripiniai iš Toronto dalyvavo E. A. Baltutiu vestuvėse.

MINĖJIMAS

Tautos šventės minėjimas praėjo pusėtinai. Žmonių buvo mažai, daugelio "tautiniai" nusiteikusių veidų nesimatė, nes sėdėjo prie ežerų ir "kalbėjosi" su žuvelėmis. Minėjimą pradėjo LB v-bos pirm. St. Tolvaiša, pakviestas sugiedoti Tautos himną. Puskaitą skaitė Juozas Vaičieliūnas. Kvartetas -- D. Remeikytė, D. Kusinskytė, E. Tolvaišienė ir B. Stankuvienė -- padainavo "O ramunėle" ir "Virš miesto Gedimino".

Danguolė Remeikytė Sudbury tautybių parado maisto parodoje ragauja lietuviškus patiekalus.

Šaudymo laimėtojas sudburietis V. Bružas ir V. Gudriūnas, kurio vasarvietėje daryta ši nuotrauka.

Jaunimas -- Teresė Stan-
kutė, Petras Tolvaiša, Jūratė Tolvaišaitė deklamavo eilėraščius. Rita Kusinskaitė skambino pianinu.

st.catharines

Rugsėjo 12 d. turėjome St. Catharinėje gražų Tautos šventės paminėjimą.

Viskas buvo sava ir miela: meninę dalį išpildė mūsų gražūs ir gerai paruoštas atžalynas, o kaimynas iš JAV nuosekliai parinktomis dainomis mus nukėlė net į Vytauto Didžiojo laikus, kitaip tariant, į Tautos šventės pradžią.

Gražūs muzikos garsai ir daina, jaunuolio tartas patriotinis žodis -- visuomet vedamus į paliktus namus.

Sekmadienį, rugsėjo 13 d., kenčiančios tautos intencija, pranciškonų koplyčioje buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos.

Ši Tautos šventės paminėjimą gan gražiai suorganizavo St. Catharinės LB apyl. valdyba.

SUSIPRATĖS LIETUVIS

Kada tenka pasimatyti su Amerikos lietuviais ir padiskutuoti apie tautinę veiklą, gauni atsakymą, kad gerai dirbti lietuvišką darbą, gyvenant didelėje lietuvių kolonijoje kaip St. Catharinėje. Iš tikrųjų St. Catharinės kolonija yra maža, turinti porą šimtų lietuvių.

Šioje mažoje kolonijoje veikia Bendruomenė, LVS Ramovė, SLA kuopa, skautai. Parengimai vietos lietuvių remiami.

Yra kolonijoje lietuvių, kurie tautinei veiklai per metus paaukoja po šimtinę ir daugiau. J. Girevičius šiais metais paskyrė Kanado, Lietuvių fondui 200 dol., o anksčiau buvo įnešęs 300 dol. Be to, užsisakė Lietuvių Enciklopediją anglų kalba. Ier Vasario 16 minėjimą ir skautų Joninės paaukojo turtingus loterijos staliukus. J. Girevičius visuomet remia lietuvišką veiklą ir spaudą tautiškomis aukomis.

Geriausieji taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių

KREDITO KOOPERATYVE "TALKA"

21 Main Street East, Room 203, tel. 528-0511.

Nemokamas gyvybės ir asm. paskolų draudimas
Nemokamas pilnas cekių patarnavimas
Parduodame "American Travelers" cekius
Užtikrintas indėlių saugumas
Kapitalas --- virš \$2,100,000.00

Darbo valandos:
Pirm. 9.30-5 v.p.p.
Antr. 9.30-5 v.p.p.
Treč. 9.30-5 v.p.p.
Ketv. 9.30-5 v.p.p.
Penkt. 9.30-8 v.p.p.
Šešt. 9-1 v.p.p.

MOKAME UŽ:

Depozitus	5%
Šėrus	6 1/2 %
Už vienu metų indėlius	7 1/2 %
SKOLINAME:	
Asmeninės paskolos iš	10 %
Nekiln. turto paskolos iš	9 %

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

Taupyk ir skolinkis

MOKA

5 1/2 % už depositus
6 % už šėrus (numatoma)
7 % už 1 m. term. dep.
7 3/4 % už 2 m. term. dep.

IMA

8 % už mortgicijus
8 % už asm. paskolas

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAI TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

Kapitalas virš trijų su puse milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki \$5,000 ir MORTGICIJUS pagal valdžios nustatytą normą -- 66% įkainuoto turto. VISU NARIU GYVYBĖ apdrausta santaupu dilyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mities aveju apdraustos iki \$5,000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p. išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BUSTINE: Lietuvių Namai --- 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

ĮVAIRŲS SIUNTINIAI IR DOVANOS

Lietuvų, Latvių, Estijai, Ukrainai ir U. S. S. R. paprastu bei oro paštu.

Motociklai, automobiliai, automobiliams motorai, skalbiamosios mašinos, stovamosios mašinos, televizijos ir radijo priimtuvai, saldintuvai ir t.t.

DOVANOS BE MUITO:

Taip pat pėsiniame pinigais, už kuriuos gėrėjas gali nusipirkti įvairių prekių ir maisto do'erinėje lautuvėje.

Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

- Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19 1/2 svarų ryno svorio.
- Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
- Gyvenant ne Toronte, prašomi savo sudarytus siuntinius bei užsakymus siųsti mūsų paštu ar ekspreu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.
- Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

Prieš pradėdami ruošti siuntinį prašome rasti laiko ir pasiteirauti kiek ko galima viename siuntinyje siųsti, nes nuo 1969 m. spalio mėn. daiktų ir ypač medžiagų kiekiai yra sumažinti. Be to, jei turima neišskumų, prašome klausiti, telefonuoti bei rašyti --- mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.

Mūsų įstaiga labai daug kam pasitarnavo ir pasirodusią patarnauti ateityje.

DARBO VALANDOS:

pirmadieniais --- penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro;
šeštadieniais --- nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

BALTIC EXPORTING CO.

480 RONCESVALLES AVE. TORONTO 3, ONT.

Telefonas LE 1-3098

Savininkai A. ir S. KALUZA

BENDRUOMENYBĖS

VYTAUTO KLUBO RŪPESČIAI

Visuotinis Montrealio lietuvių Nepriklausomojo Vytauto klubo vadınamųjų "trustees", atseit, patikėtinųjų susirinkimas rugsėjo 20 d. iš šimto dabartinių patikėtinųjų sutraukė apie du trečdalius.

Susirinkimą atidarė patikėtinųjų valdybos pirm. A. Norkevičius. Visus nudžiugino pranešimai. P. Kisieliūsis diagramomis parodė, kad klubas dabar finansiškai pradėjo kilti. Keletas pasiūlymų patikėtinųjų, ypač J. Lubinskis, V. Vieraitis, K. Martinėnas, Pr. Kuzma ir kt., keletą dienų be mokėjimo dirbo ir puikiai nudažė viršutinę salę ir beveik užbaigė apatinę baro salę dažyti. Viršutinę salę išnuomota buv. Ekspo baro savininkui vokiečiui už tūkstantį dolerių mėnesinės nuomos ir 10 nuos. nuo apyvartos.

Atnaujintas baras jau sutraukia švaresnius klientus ir neša žymiai didesnes pajamas.

Klubo naujasis vadovas W. Gardener, gerai vadovaujas, bet jo alga — 8 tūkstančiai metams — sukėlė aštrias diskusijas. Bendra nuomonė buvo, kad niekas nedirbs gerai už niekus, o pats W. Gardener paaiškino apie klubo veiklą, ir jam buvo padėkota.

Dalyvavo ir buvęs priešpaskutinis klubo pirmininkas P. Petrulis, kuris iškėlė daug klausimų ir prašė paaiškinimų, po kurių vienas iš pirmų įmokėjo 100 dol. patikėtinųjų solidarumo įnašą.

Daug dalyvių kalbėjo įvairiais klausimais. Kalbėjo ir keli klubo veteranai, kaip P. Botyrius, A. Keršys, L. Gudas, J. Leševičius ir kt.

Maloniausia buvo konstatuoti, kad pas visus patikėtinuosius jautėsi bendra kalba, sąkyčiai, broliškumas. Visi ieškojo būdų prikelti senelį klubą, pritraukti buvusius "išerininčius" į patikėtinuosius, atgaivinti pašalpos d-ją. Pradėta būkštauti, kad reikia būti atsargiems dėl leidimo, jei oficialiai likviduoti klubą. Čia labai opus klausimas. Nežinodami aplinkybių, neklausydami notaro paaiškinimų ar sąžiningo advokato patarimų, nepasiteiravę miesto valdyboje, policijoje, tokią seną ir žinomą organizaciją vėl negrąžintume į chaosą. Tai vis patikėtinųjų valdybos neatidėliotinos problemos.

Kyla dabar opus klausimas, kodėl dabar yra net trys vadai: du pirmininkai ir brangus vedėjas, neskaitant barininkų, prižiūrėtojo ir t.t.? Juk viršutinis aukštas išnuomotas, garažas taip pat. Beliko vienas baras. Argi jam reikia net kelių nuolatinių tarnautojų? Jei patikėtiniai norės išlysti iš skylės, tai jie neturi pakartoti senų klaidų, bet mažinti išlaidas.

Pagaliau buvo prieita prie konkrečių patarimų. Siūlyta peržiūrėti ir atstatyti baro salės slankiojančią sieną, kad, reikalui esant, viena salė būtų panaudojama susirinkimams, vedybų puotoms, pobuviams ir t.t.

Pasiūlyta nedelsiant apvarstyti galimybę įkurti savarakišką Vytauto patikėtinųjų kredito kooperatyvą.

Išrinkta patikėtinųjų statutu paruošti 5 narių komisija su teisininko B. Katiliaus patarimu balsu. Statutas turėtų būti panašus į senąjį Vytauto klubo statutą.

Visi klubiečiai ir kiti lietuviai prašomi stoti lygiatei-

siais nariais į patikėtinuosius su 500 dol. įnašais, kurie būtų panaudoti atmokėti stambiesiems patikėtiniesiems jų paskolas. Visi nariai prašomi neatidėliojant įmokėti 100 dol. solidarumo paskolą. Čia pat daugumas pasirašė čekius ir gavo pajamų mokesčių pavitavimus.

Susirinkimo dalyviai buvo pakviesti pasivaikinti ir apžiūrėti naujai atremontuotas sales. Viršutinėje salėje padaryti pagražinimai visus nustebino. Ta pati salė dabar atrodė kaip išpuoštas gražus salionas. Pasivaikšinėjome skaniais šniceliais, vieniškomis dešrelėmis, vokišku alumi. Susidarė įspūdis, kad jiems pasiseks ir kad mums pritrauks klientų.

Sugrįžę į apatinę baro salę, irgi stebėjome gera tvarka. Atrodė, lyg nebe į tą patį klubą patekom. Bet daugiausia nustebom, kad vakarop salė vis pildėsi ir pagaliau prigužėjo pilna svečių, gražių šokėjų. Net ir dideliame pesimistui buvo sunku suabejoti, kad Vytauto klubas vėl gyvuos.

J. B. Lota

montreal

GERIAUSIASIS BŪDAS

Pasibaigus vasaros atostogoms, artėjant rudenii, kiekvienam lietuvių bendruomenės nariui yra praverusi simintinė savo pareigą ir sumokėti KLB solidarumo mokesį — 2 dol.

Pats geriausias ir patogiausias būdas yra tai atlikti per Litą, užpildant atitinkamą pasižadėjimą, kuriuo išsąskaitos Lite kiekvienais metais atskaitomas 2 dol. solidarumo mokesis bendruomenės kasai.

KLB Montrealio seimelio prezidento išdėstymas Juozas Šiaučius praneša, kad nuo paskutiniojo pranešimo spaudoje pasižadėjimus solidarumo mokesį Bendruomenei mokėti per Litą pasirašė:

Br. Zinkevičius, J. Išganaitis, W. Lapenat, P. Baileckas, A. Saladžius, V. Lietuvainkas, P. Mekšėnas ir B. Niedvaras.

Atskirai už šiuos metus susimokėjo M. Šulmistras, P. Drešeris, J. Stropus ir J. Pakulis — už praėjusius ir ateinančius metus.

Šiuo metu savo pasižadėjimus per Litą jau davė 115 Montrealio lietuvių. Bet tai tik maža dalis, o kur yra kiti?

LANKOMI PARAPIJIEČIAI

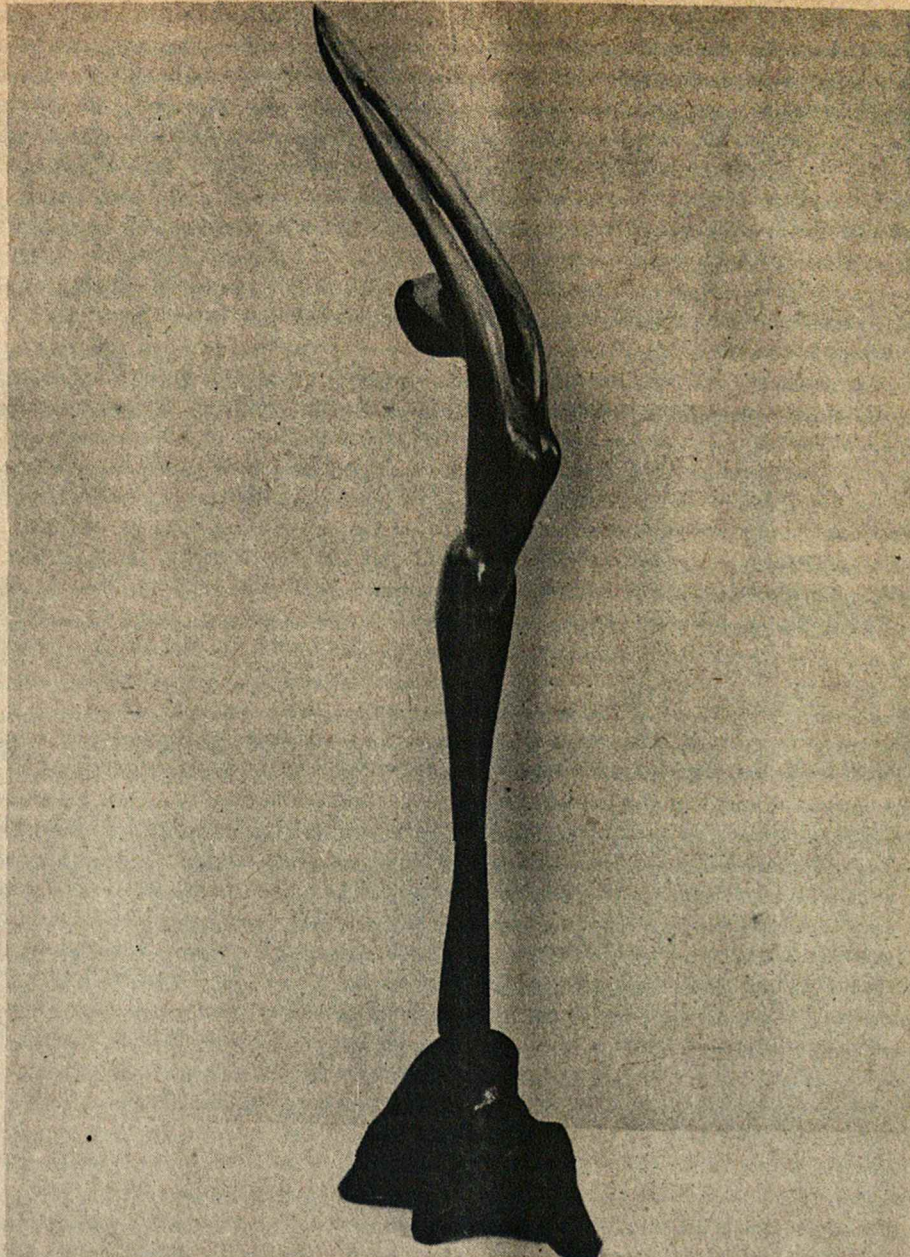
AV parapiljos kunigai pradėjo metinį parapiljiečių lankymą — kalėdojimą. Klebonas t. L. Zaremba praneša, kad bus apilankyti visi lietuviai, nežinint įsitikintų skirtumo.

Praeitais metais trys AV par. kunigai surinko apie 3200 dol. Pridėjus prie šios sumos mišių aukas, turime faktines trijų kunigų metines pajamas.

R. BUKAUSKO KALENDORIUS

Kanados lietuvių kredito kooperatyvų bendrą sieninį kalendorių 1971 metams ruošia Litas.

Kalendoriui paveikslą paruošė dail. R. Bukauskas, kurį Lito valdyba jau priėmė.

Pr. Baltuonio medžio šaknų drožinys "Malda"

LITO SUSIRINKIMAS

Lito metinis susirinkimas numatytas 1971 m. kovo 13 d., šeštadienį, Aušros Vartų parapijos salėje.

STATUTO PAKEITIMAS

Kredito unijų lygos nepaprastas susirinkimas turėjo įvykti rugsėjo 19 d., bet buvo atšauktas ryšium su nesenais

DARBAS

MOTERIMS Reikalingos prityrusios siuv. mašinų operatorės. OVERLOCK SINGER SPECIALS. Pageidaujamas, bet nebūtinai patyrimas prie mezginių. Gerai atlyginimas ir darbo sąlygos.

TINY TOTS KNITTING MILLS 500 Sauve Str. W., Montreal

NAUJAM VASAROS IR ŽIEMOS KURORTUI Ontario provincijoje reikalingas nuolatinis statybos darbininkas. Duodamas kambarys.

• Ten pat išduodama koncepcija 40 vietų kampingui ir ateinančią vasarą plažo restoranui prie ežero.

• Kurortas yra tinkama vieta vasaros ir žiemos vaikų stovykloms prie ežero ir ski centro.

Kreiptis: CEDAR VALLEY DEVELOPMENT LTD., 251, Renfrew, Ontario. Galima rašyti lietuviškai.

IŠNUOMUOJAMAS KAMBARYS

Montrealio mieste vyrii arba moteriai. Kambarys didelis. Teirautis tel. 768-7478

PARDUODAMI TEKSTILĖS GAMINIAI

Parduodami fabriko brokai. Specialios žemos kainos.

LONDON MFG. CO. LTD.,

140 Cremazie Blvd. West, šeštąs aukštas.

Įėjimas iš Reims.

Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 1 val. p. p. Šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. ryto.

paskelbtais kredito kooperatyvų įstatymo pakeitimais. Dėl to iš pagrindų reikia pertvarkyti Lygos statutą.

Atrodo, kad tol, kol nebus išspausdintas pilnas pakeisto kredito kooperatyvų įstatymo tekstas ir kol nebus priimtas naujas Lygos statutas, nebus įmanoma ir Litui pradėti ruošti savo statuto pakeitimo projektą.

PR. BALTUONIO PARODA

Pr. Baltuonio medžio šaknų skulptūrų paroda spalio 7-9 d. d. įvyks Londone, Ontario, Shute Art Gallery patalpose.

Lietuvių dienu rėmuose, Pr. Baltuonio darbai bus išstatyti ir Centennial Hall salėje, spalio 11 d., sekmadienį.

W. LAPENAT

General Construction Reg'd.
89 Orchard Street, LaSalle, Que.

*** **

Ivairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina. Tel. 366-6237.

LAURINAITIS JUOZAS

Tel. 524-0209

DĖMESIO, DĖMESIO! Parduodu alų perkama kaina, visų rūšių minkštą gėrimą po \$2.00 už case, Varškę 5½ sv. už \$2.10. Pigiausiomis kainomis šviežias ir rūkytas dešras ir kitus produktus. Atvykite patys į krautuvę - 1918 Frontenac St. (PRIE PAT METRO)

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

601 St. John Road

TEL. 695-3883

POINTE CLAIRE, QUE.

(M. Rutkauskas)

- Atliekame probėgimo ir kapitalinio auto-mašinų darbus.
- Taip pat patarnavimas gazolinu, alyva, padangomis ir kt.
- Tikslai keliolika minučių iš Montrealio greitkelio Nr. 40 arba Nr. 20. Atvažiuojant neapsiriksime!

LaFleur Radio Taxi

Savininkas Alfonsas Viskantas.

SKAMBINKITE

iš visu vietų LaSallėje.

SPECIALIOS KAINOS:

- Krikštynoms, vestuvėms ir laidotuvėms
- Užmiesčio tolimesnes ir kitų miestų vietas

tel. 366-8300 — kasdien

24 valandas.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

TEL: garažo 366-0500
namų - 366-4203

TAISAU IR DAŽAU AUTO-MĄSINAS

7717 RUE GEORGE LASALLE, P.Q.

SAV. G. DESROCHERS.

(Priešais NL redakciją)

Universal Cleaners & Tailors

B. KIRSTUKAS

TEL. 769-2941

239 FOURTH AVENUE

(at Wellington St.)

Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakytus, vyriškus palčius, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

Windsor

DRY CLEANER & DYERS CO. LTD.

1205 Church Ave. Verdun, P.Q.

Tel. 768-6679.

Savininkai: A. Kersys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greihus.

Valome visokius drabužius, langų užuolaidas, lovų užtiesalus, antklodes, karpetus, kopas ir visą kitą namų apyvoką.

Windsor yra moderni valykla, turinti 20 metų patirtį šiam darbe. Turinti naują įrengtą moderniausią drabužių apsaugą (storage) ir greitą patarnavimą.

Baltic Woodwork Co.

TEL. 366-3884

KIAUSAS ir J. ŠIAUCIULIS

547 Lafleur Ave., LaSalle (650) P.Q.

Darome įvairius duris, langus, virtuves kabinetus ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

BELLAZZI-LAMY INC.

TEL. 366-6941

BOIS DE CONSTRUCTION
BUILDING MATERIALS
7882 BLVD. CHAMPLAIN
coin 61ème Ave., LaSalle

ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINE MEDŽIAGA: Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test. Masonite, statybinis popieris, cementas, B. P. išdirbiniai ir visa kt.

HIGHLAND AUTO BODY

Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

LaSalle

AUTOMOBILE INC.

LAURENT DAIGNEAULT
Président

- DEMON
- DART
- CORONET
- CHARGER
- DODGE
- CHRYSLER
- CAMION DODGE

7835, BOUL. LASALLE
LASALLE, QUÉBEC
TEL. 366-7818

Lietuviams nuolaida.

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išros taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos

Tel. 365-3364

- Išros taisymas
- dažymas
- ratų derinimas
- kiti remontai

Visų firmų automobiliams

De La Verendrye Blvd. ir Hebert kampas

Jetté & Frère Ltée

Plumbing & Heating kontraktoriai

- Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrengimai
- Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimai
- Apkainavimas nemokamas

140 - 2e AVENUE
LASALLE

366-0330

Tony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.

TEL. 525-8971.

PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS

T. Laurinaitis

A.B.C. PARCEL SERVICE

3891 ST. LAWRENCE BLVD.

MONTREAL, QUE., CANADA

TEL. 844-9098

- A.B.C. Parcel service patarnauja gerbiams lietuviams klientams jau 17 metų ir ryžtasi tai daryti dar daugelį metų ateityje.
- A.B.C. yra vienintelė bendrovė Montrealyje, kuri turi visus leidimus ir teisę pati išrinkti mokesčius bei siųsti siuntinius tiesiai iš Montrealio.
- Mes turime pilną pasirinkimą įvairiausių medžiagų, tinkamų siuntoms, ir duodame didelės nuolaidas angliškoms medžiagoms (joms maitas yra tikrai \$1.00 - vienas doleris - už jardą) už apsiuostus nuolaida iki **50%**
- Parduodame taip pat specialius pažymėjimus (certificates), už kuriuos galima pirkti prekes dolerinėse krautuvėse Lietuvoje.
- Skubėkite mūsų aplankyti arba skambinkite mums, kad galėtumėte gauti visą informaciją apie tai, ką geriausia šiuo metu siųsti Lietuvon.

A.B.C.

ATLIEKAMI ĮVAIRŲS MŪRINIMO DARBAI IR VISOKIERIOPI REMONTAI.
CEMENTO, MEDŽIO DARBAI, GELEŽIES SUVIRINIMAS (WELDING), VYKSTU IR Į PROVINCIJĄ ONTARIO IR QUEBECO.

M. Krauza

10167 48th Avenue, Montreal 477

Tel. 665-2278

KRONIKA

KLB TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

KLB Krašto tarybos suvažiavimas prasidės šeštadienį, spalio 24 d., 11 val. ryto, Otavoje, National Library and Archives Building patalpose, 395 Wellington Street. Registracija pradėdama 10 val. ryto.

Kr. tarybos sesija tęsis dvi dienas — šeštadienį ir sekmadienį. Spalio 24 d., 4 val. p.p., įvyks specialus Kr. tarybos posėdis KLB statutą pakeisti. Siūloma statuto šeštojo straipsnio antrąjį sakinį: "Suvažiavimo pilnateisiais nariais yra 30 lietuvių, išrinktų per visą Kanadą pagal gautųjų balsų daugumą, ir po vieną kiekvieno skyriaus atstovą", pakeisti šitaip: "Suvažiavimo pilnateisiais nariais yra ne mažiau 30 ir ne daugiau kaip 60 rinktų lietuvių, išrinktų rinkiminėse apylinkėse pagal balsų daugumą, ir po vieną atstovą iš kiekvieno skyriaus; rinkiminių apylinkių ribas ir renkamų atstovų skaičių kiekvienoje rinkiminėje apylinkėje nustato Krašto taryba savo taisyklėmis".

Kr. tarybos suvažiavimą globoja KLB Otavos ap. valdyba, kurios pirm. A. Paškevičius sutarė su Beacons Arms viešbučiu dėl papigintų nakvynių dalyviams. Nakvynės kaina vienam asmeniui 8,40 dol., dviem — 12,60 dol. Dėl rezervacijų rašyti: A. Paškevičius, 659 Alesther Street, Ottawa 7, Ont.

UGA GRANTS

"Uga Grants yra rimtas menininkas, daugiau negu kompetetingas technikas ir labai jautrus muzikantas" — šitaip "The New York Times" savo recenzijoje pristatė 26 m. amžiaus Amerikos lietuvių pianistą, kai jis praeitais metais debiutavo Carnegie salėje New Yorke.

Spalio 31 d., 8 val. vak., šio kylančio lietuvių pianisto koncertas įvyks Montrealyje, McGill universiteto Redpath Hall salėje.

Lietuvių akademinis sambūris maloniai kviečia visuomenę dalyvauti Vinco Krėvės vardo aštuntosios literatūrinės premijos įteikimo

iškilmėse — balioje,

šeštadienį, spalio 24 d., 7 val. vak., Chateau Champlain viešbutyje.

Premijos įteikimas
Vakarienė — banketas
"Sacha" orkestras

Įėjimas 12,50 dol. Vieta iš anksto rezervuojama.
Pakvietimus platina sambūrio valdybos nariai.
Skambinti A. Beniušui tel. 671-6374

Montrealio lietuvių draugija koncertą kviečia atsilankyti lietuviams. Norintieji gauti daugiau informacijų kreipiasi pas G. Sukšę tel. 453-2164.

LAIKRAŠČIO RĖMĖJAI

Pr. Andriūsis, Br. Marijošius, P. Mikšys ir M. Simokaitis už "Nepriklausomos Lietuvos" metinę prenumeratą apsimokėjo po 12 dolerių ir tuo būdu tapo laikraščio prenumeratoriais-rėmėjais.

Be to, apsimokėdami prenumeratą, laikraštį auka parėmė: Al. Šukys 7 dol., Just. Stropus 5 dol., K. Vaičiūnėnas 4,50 dol., V. Miškinis 3 dol., J. Dervaitis, P. Liaukevičius ir J. Paukštys po 2,50 dol., J. Adomėnas 1,50 dol. ir P. Mikšys — 1 dol.

Visiems rėmėjams ir aukotojams priklauso nuoširdi padėka.

KAIMYNIŠKAS MOSTAS

Nepriklausomosios vakaras prieš dvi savaites vyko AV parapijos salėje. Salės šeimininkas tėv. L. Zaremba atsisakė paimiti nuomą.

Už gražų kaimynišką mostą ir stambią paramą NL redakcija tėv. L. Zarembai širdingai dėkoja.

"SODAUTO"

"Sodauto" vardu Krivulės leidykla Montrealyje pavadino savo naujausią ilgo grojimo plokštelę.

"Italai — gerai, lietuviai — labai gerai", "Lituanian veni, vidi, vici" ir panašiom antrašėm 1969 m. vasarą italų spauda įvertino Tarptautiniame chorinės muzikos festivalyje Italijoje dvi pirmąsias premijas laimėjusį Vilniaus vyrų chorą "Varpas".

Festivalis, kuriame dalyvavo 29 chorai iš 12 kraštų, įvyko Arezzo mieste. Buvo varžomasi dviejose kategorijose: visiems privalomam repertuare ir laisvoj liaudies muzikos programoj. "Varpas" abiejose kategorijose išėjo laimėtoju, įrodydamas ne tik savo aukštą techniką, bet ir lietuvių kompozitorių muzikinį brandumą ir mūsų liaudies melodijų nepakartojamą savitumą.

Plokštelėje įrašyta 13 kūrinių, daugiausia lietuvių kompozitorių darbai: liaudies dainos, senos sutartinės, maršai ir operų ištraukos. Plokštelė gražiai išleista. Viršelį piešė Anas Lymanas, įvadą lietuviškai parašė

Vytautas A. Jonynas, angliškai Vilijus Peteraitis.

"Sodauto" gaunama pas platintojus arba užsisakoma paštu, pristunčiant 5,55 dol. Krivulėje, 5260 10th Ave., Montreal, Que.

PEREINAMASIS LAIKOTARPIS

Montrealio Nepriklausomojo Vytauto klubo patikėtinių valdybos pirm. A. Norkeliūnas pareiškė, kad klubas šiuo metu yra pereinamajame laikotarpyje.

Klubo patikėtiniai, pirmosios hipotekos laikytojai, iš klubo valdybos perėmė klubo turto valdymą, Klubas, kaip toks, dėl to nėra nustojęs veikti. Ir patikėtiniai — visi tie patys klubo nariai — nuoširdžiai nori, kad klubas išliktų ir tęstų savo senas tradicijas.

Todėl patikėtiniai pastarajame savo susirinkime rugs. 20 d. priėmė reikšmingą ir svarbų nutarimą, įgalintį visus klubo narius — akcininkus ir pašalpos draugijos dalyvius — įsijungti į patikėtinių eiles.

Jeigu per metus laiko susirastų apie 240 klubiečių, kurie įsijungtų į dabartinių patikėtinių eiles ir įmokėtų po 500 dolerių, susidarytų pakankama suma, kuri būtų panaudota apmokėti stambius skolintojus-patikėtinius. Tai padarius, patikėtinių įmokos galėtų būti pervestos į akcijas, patikėtinių institucija galėtų būti panaikinta, ir Vytauto klubas jau galėtų tęsti savo veiklą su pakankamu nuosavu kapitalu.

BAIGĖ DARBĄ

Brazdžionio poezijos rinkinei leisti komitetas, išleides Bernardo Brazdžionio poezijos rinkinį "Pilnatį", savo darbą baigia ir išsiskirsto. 1967 m. pradėjęs veiklą, komitetas sutelkė 14 garbės mecenatų, 281 mecenatą ir 50 prenumeratorių, kurie įmokėjo 9060 dol. Su aukomis ir parengimo pelnu komitetas iš viso turėjo 9.947,26 dol. pajamų. Išlaidų komitetas turėjo 9.529,07 dol.

Iš viso išleista 1548 knygos, iš kurių 402 buvo liuksusinės.

Darbą baigdamas, komitetas likusį knygos tiražą, klėšes ir kasos likutį perdavė knygos autoriui.

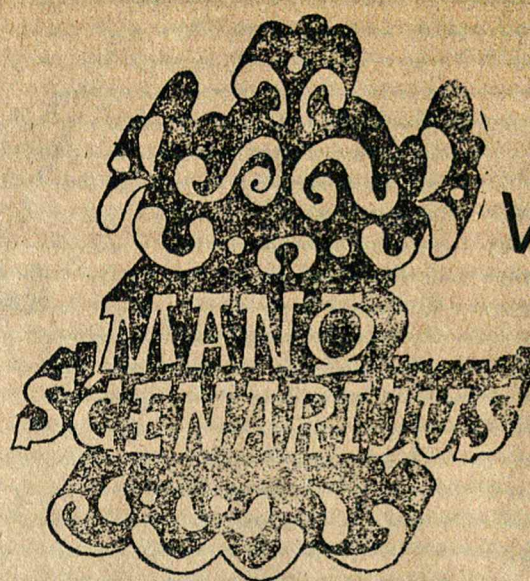
Komiteto pirm. J. Andrius dėkoja visiems tą darbą parėmusiems, ir ragina tą knygą įsigyti tiesiog iš autoriaus: B. Brazdžionis, 2210 India Street, Los Angeles, Calif. 90039, USA. Knygos kaina 10 dol.

50 DOLERIU PREMIJAI

Rugsėjo 21 d. įvykusiame KLB Montrealio seimelio prezidiumo posėdyje ižd. J. Šiaušis pranešė, jog kad, pradžioje Bendruomenės kasą perėmus su 80 dol., iš viso turėta 976 dol. pajamų, tačiau tik 240 dol. sumai surinkta solidarumo mokesčio.

Pagal oficialią gyventojų statistiką, Montrealyje ir apylinkėse gyvena apie 4300 lietuvių, o solidarumo mokesčių apsimokėjo vos 120. Tokia proporcija leidžia suabejoti tokio mokesčio pavadimo tikslingumu.

Šiuo metu Seimelio prezidiumo kasoj yra 446 dol., iš kurių 120 dol. priklauso Krašto val-

Aš visa buvau savo scenarijų, kai įėjau į kino studijos kiemą. Net nežinau, kaip prasmūkau pro sargą, kaip persėkau alpinarumą ir paspaudžiau ranką nepažįstamam žmogui, atrodo, kūrui. Tada atsidūriau kambaryje, kur turėjo svarstyti mano scenarijų.

Kambaryje jau sėdėjo apie dešimt gerų, pusiau pažįstamų ir pusiau nepažįstamų veidų. Tai buvo kino meno žinovų veidai. Jie tyliai šypsojosi, farsai laukdami kažko džiugaus: žinia, po kelių minučių svarstys mano scenarijų! Aš atsisėdau ir taip pat mielei persiėmiau džiugiu, pakiliu jausmu.

Matyt, — tai pastebėjo vienas itin pakilius veidas, — jūs jau žinoite, kad po valandos mūsų studijos salėje rodys du prancūziškus kino filmus atsisėdę.

Ne, — atsakiau, ir mano veidas pasidarė kvailas. — Tai... mano scenarijus nesvarstys!

Deja, — apgalvestaudamas pasakė veidas, — privalome tai atlikti.

Jeigu svarstysime, — pakilo kitas veidas, — tai aš atsisėdau: man reikia išeiti — prie salės durų tikrinsiu pakvietimus.

Paskubėk, — paragino jį.

O jūs eisite žiūrėti prancūziškų filmų! — atsigrižė mane dar vieno žinovo veidas.

Aš! — priglaudžiau prie savęs scenarijų. — Aš...

Abjojatel Zinkite: šiuos filmus rodo tik siauram žinovų ratui. Suprantate!

Nedelskite, — pažūrėjo į laikrodį dalykiskas veidas. — Iki prancūziškų filmų teliko dvidešimt penkos minutės!

Aš labai glaustai, — taip pat pažūrėjo į laikrodį kitas. — Ką galima pasakyti apie šį scenarijų! Šis scenarijus yra nacionalinis, o nacionalinių kino scenarijų labai sininga, todėl po tokios ilgos partraukos pagaliau sulaukus nacionalinio scenarijus... Kasin, ar persiėmė mechanika, kad prancūziški filmai bus rodomi valanda anksčiau!

Lėkusi paieskoti, — stryktelėjo vienas.

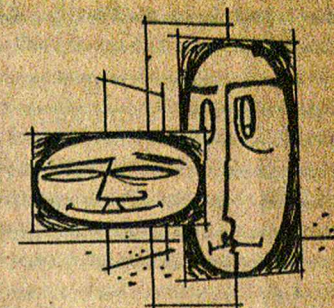
Dumk.

Aš, — prabilo žinovas su kišeniniu laikrodžiu, elvožu ir padėty ant šlaunies, — perskačiau šį nacionalinį scenarijų. Teisingai draugas sakė: pagaliau turime nacionalinį scenarijų, turime naują autorių ir turime apie ką kalbėti... Žmogus iš ten prašė dar vieno pakvietimo į prancūziškus filmus.

Einu, sutvarkysiu.

Sumažėjo dar vienu geru, sumaniu veidu.

KREIVI VEIDRODŽIAI

— Niekas neginčija, — pradėjo trečias, — kad šis scenarijus yra nacionalinis. Tačiau aš galvoju apie ką kitą.

Visi pritariamai linkterėjo.

— Aš galvoju, ar nacionalinis koloritas neužgriozdins nacionalinio charakterio, kai...

— Lauke subildėjo, visi sukuso.

— Žmonės jau renka si prancūziškus filmus, — nuilūdo vienas.

— Reikėtų užsimti salėje viešas, nes, ko gero, ant grindų sėdėsime... pardon.

Pranyko dar vienas veidas, ir mane persmelkė kitas praradimo jausmas. Prisilūpėjau arčiau scenarijaus — tik jis vienas nesirengė pranykti. Gal bū, todėl, kad notūrėjo veido.

— Scenarijus sukėlė man aibę mintių, — prabilo kuklus, rimtas veidas, kurio iki tol nepastebėjau. — Man regis, pagrindinė kūrinio problema nėra pakankamai užaštrinta. Todėl vertėtų atsisakyti kai kurių antraščių epizodų.

— Bonžur! — nutraukė jį. — Liko vienuolika minučių!

Subirbė telefonas.

— Prancūzė! — paaiskino jam žinovas su laikrodžiu ir šlaunimi. — Deja, apie seką tik vienas... Taip.

— Reikėtų nueiti ir patikrinti, ar tikrai mums spėjo užimti vietas, — susirūpino kažkuris.

Dar vienas veidas pavirto kojomis.

— Susumuojant tai, kas pasakytą, — tarė paskutinis, apibendrinantis veidas, — reikia pasakyti, kad reikia parasyti dar vieną scenarijaus variantą, nes...

— Aš! — iš Paris, — uždainavo už lango.

Visi atsisėjo.

— Autorius neturi ką pasakyti!

— Turiu, — neatsistojau.

— Ačiū jums už pastabas, — padėkojau. — Patikėkite, aš dirbsiu, tobulinsiu savo scenarijų, nacionalinį scenarijų. Tačiau man neaišku: jei išryškinsiu pagrindinę liniją, o nustumsiu šalutines...

Pažvelgiau į veidus: jie nenumaldomai tolo — Senos bulvarų, Elizejau laukų ir durų link...

— Mes cheres! — susukau. — Je suis très touchée de votre attention! Je vous assure que travaillerai. Je referai mon scénario!... Evidemment, mon scénario est lion de ressembler à un scénario français, mais votre attention... vos remarques si importantes... vos bonnes figures intelligentes...

Mano balsą nustelbė žvangesys. Tarpdury nemirkėdamos styrojo sekretorės veidas. Ji suko aplink pirštą raktus.

— Kai baigsite monologą, — pasakė žinovo balsu, — užtrenkite paskui save duris. Spyna prancūziška.

— Mersi, — padėkojau. — Au revoir.

— Au-au, — sulėjo ir paliko mane vieną.

VYTAUTĖ ŽILINSKAITĖ

(Lit. ir Menas)

dybai. Be to, didelės išlaidos susidarė ruošiant lietuviškąjį skyrių "Žmogaus ir jo pasaulio" parodos tautybių paviljone. Tos išlaidos sudarančios apie tūkstantį dolerių, ir iki šiol nėra aišku, kokią dalį padengs pačios parodos administracija. Nežinurint lėšų stokos, Seimelio prezidiumas paskyrė 50 dol. Montrealio lietuvių Akademiniam sambūriui Vinco Krėvės vardo literatūros premijai skirti.

Posėdyje nutarta ateinančiųjų metų Vasario 16 minėjimą ruošti vasario 28 d. "Plateau" salėje, jei patalpos tai datai dar neišnuomotos. Vasario 16 minėjimą nutarta susieti su Steigiamojo seimo sukaktimi.

Rinkimus į sekančios kadencijos Seimelį nutarta prarvesti 1971 m. kovo 28 d. Montrealio lietuviškųjų organizacijų pirmininkų pasitarimą Seimelio prezidiumas yra numatęs susaukti gruodžio 6 d., 12 val., AV salėje.

Posėdžiui pirmininkavo J. Rudinskas.

SAMBŪRIO SUSIRINKIMAS

Rugsėjo 25 d. įvyko Montrealio lietuvių Akademiniio sambūrio susirinkimas.

Buvo aptarti einamieji reikalai, ypač daug dėmesio rodant būsimam Krėvės premijos įteikimo iškilimėms.

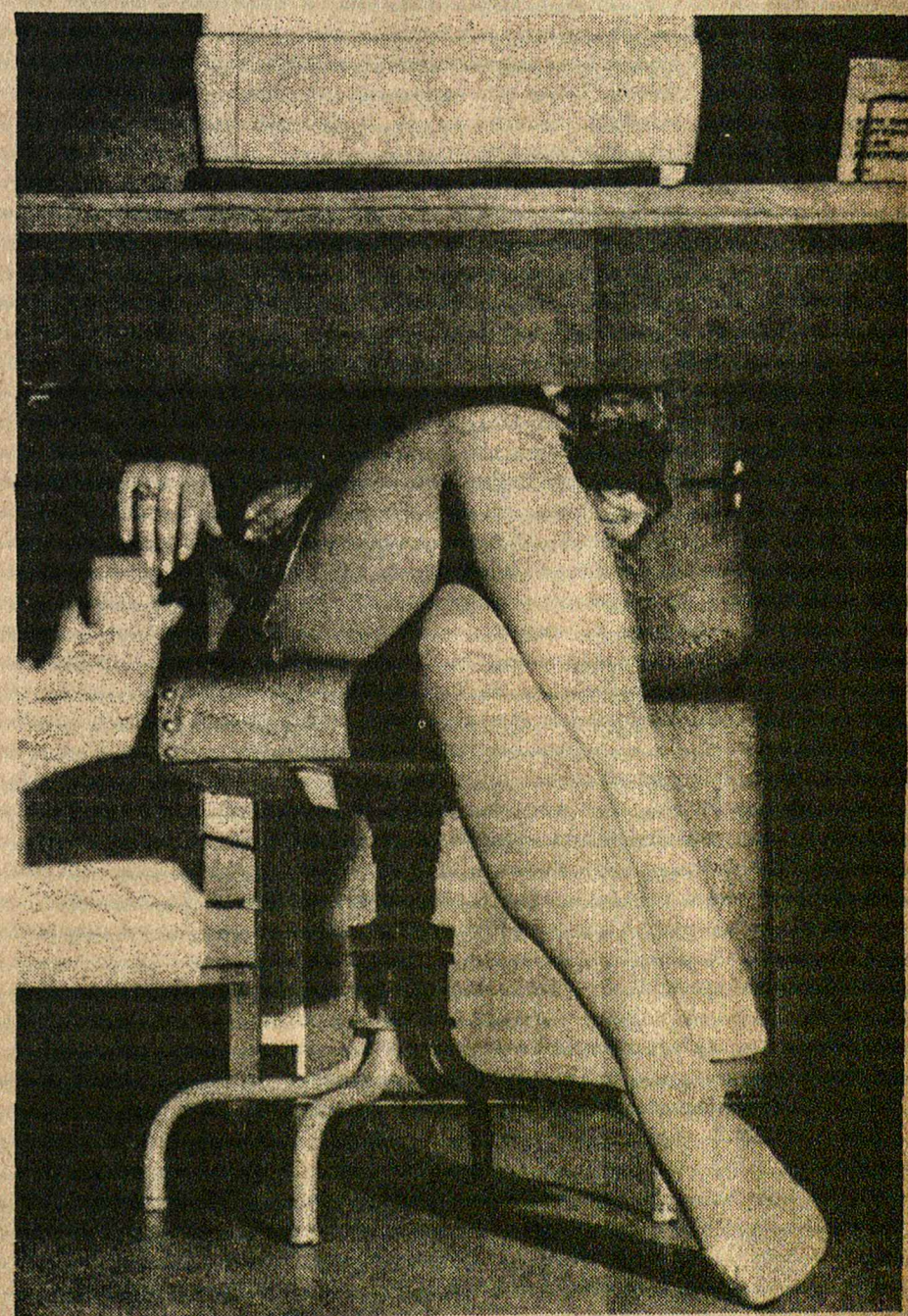
Susirinkimas, kuriam pirmininkavo Algis Beniušis, vyko A. Urbonų namuose.

Susirinkimas buvo užbaigtas vėžių vakariene.

Į LIETUVIŲ DIENAS

Nemažas montrealiečių būrys žada spalio 10-11 d. d. vykti į Lietuvį dieną Londone, Ont.

Be kitų, Londonan vykti žada ir NL administratorius P. Paukštaitis ir redaktorius R. E. Maziliauskas.

Nejaugi tekstilės pramonininkai įstengs išguoti mlini?